

Vilho Niitemaa 70 vuotta

Uuno Varjo in memoriam

Mikko A. Salo

Haalit keräävät kansaa Connecticutissa

Erkki Vuonokari

Ruotsinsuomalaista kulttuuriperinnettä kootaan ja tuotetaan

Raymond W. Wargelin

The Pastors from Finland at the Suomi Synod

Aleksa Milojević

Yugoslav Emigration

Tiedotuksia

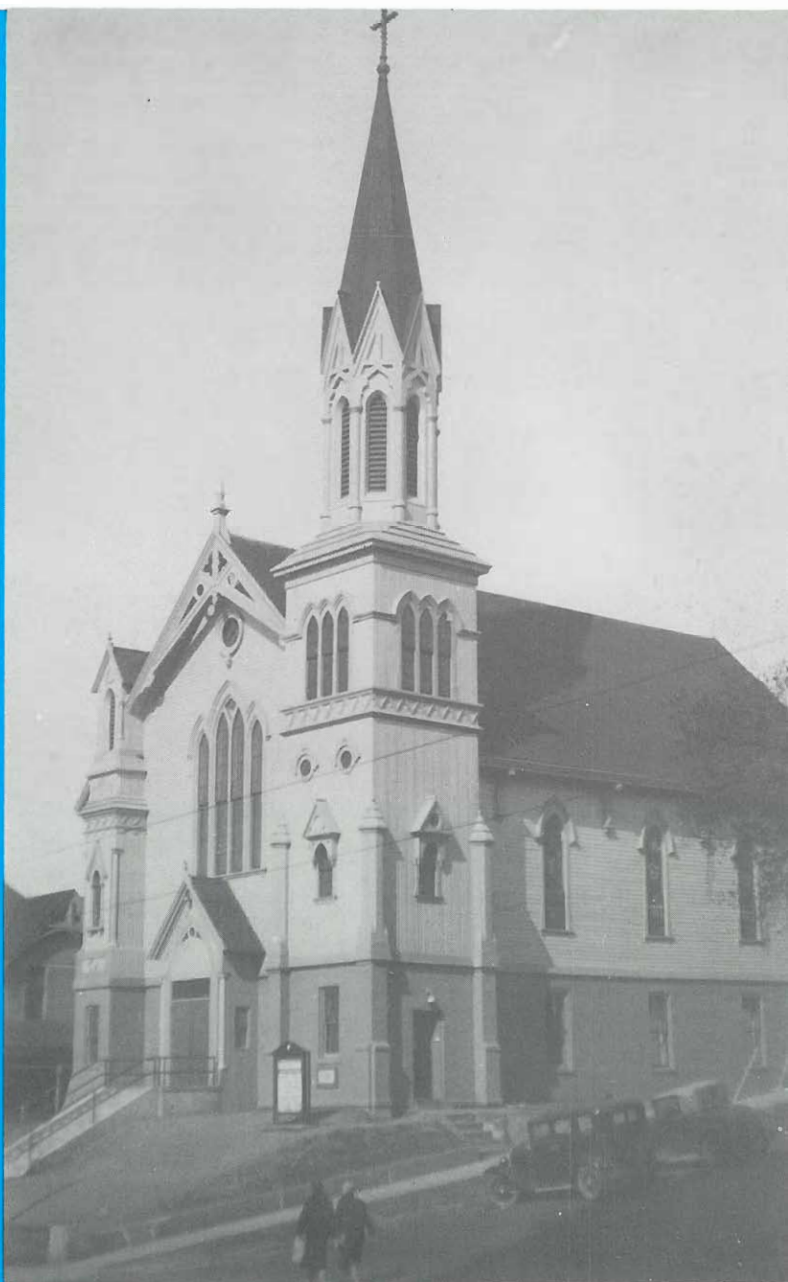
Kirja-arvosteluja

Siirtolaisuusinstituutin kirjastoon saapuneita julkaisuja

Publications received

Siirtolaisuusinstituutin julkaisut

Publications of the Institute of Migration

1987

**SIIRTOLAISUUS
MIGRATION**

1

SIIRTOLAISUUS - MIGRATION

14. vuosikerta, 14th year

Siirtolaisuusinstituutti – Migrationsinstitutet – The Institute of Migration

Päätoimittaja/Editor-in-chief Olavi Koivukangas

Toimitussihteeri/Editor Maija-Liisa Kalhama

Toimituskunta/Editorial Board Siirtolaisuusinstituutin hallitus

Administrative Board of the Institute of Migration

Toimituksen osoite/Editorial Address

Piispankatu 3

20500 Turku

FINLAND

Puh./Tel. 921 - 317536

Tilaukset/Subscriptions

Aikakauslehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Tilaushinta on 30 mk/v

One year (4 issues) Finland and Scandinavia 30 Finmarks, other countries \$ 10.00

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN HALLITUS / ADMINISTRATIVE BOARD

Toim.joht. Tauri Aaltio

Prof. Erkki Asp

Tutk.joht. Timo Filpus

Hall.siht. Fredrik Forsberg

Vs.prof. Elina Haavio-Mannila

Kauppatiet.lis. Ruth Hasan

Seutukaavajoht.

Raimo Narjus

Lehd.siht.

Pirkkoliisa O'Rourke

Ohjelmajoht.

Aimo Pulkkinen

Apul.prof. Tom Sandlund

Hallituksen puheenjohtaja/

Chairman of the Administrative Board

Apul.prof./Ass.prof. Tom Sandlund

Valtuuskunnan puheenjohtaja/

Chairman of the Council

Prof. Vilho Niitemaa

Suomi-Seura r.y.

Turun yliopisto

Työvoimaminist.

Opetusministeriö

Helsingin yliopisto

Turun kaupunki

Seutusuunnitelun
keskusliitto

Ulkoasiainminist.

Väestöliitto

Åbo Akademi

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN HENKILÖKUNTA / STAFF

Olavi Koivukangas, johtaja/director

Ismo Söderling, tutk.siht./research secr., off duty

Jouni Korkiasaari, vs.tutk.siht./ac.research secr.

Maija-Liisa Kalhama, osastosiht./
departmental secretary

Seija Sirkiä, kanslisti/clerk

Taimi Sainio, va.toim.apul./office assistant

Kimmo Koiranen, tutkija/researcher

Matti Simpanen, tutkija/researcher

Hannele Hentula, tutkija/researcher

Merja Haliseva-Soila, tutkija/researcher

Leena Hastela, tutk.apul./assistant

Tuula Busse, tutk.apul./assistant

Anne Ollila, tutk.apul./assistant

Matti Kumpulainen, harjoittelija/assistant

Inkeri Oinonen, harjoittelija/assistant

Cover:

The Finnish Lutheran Church of Duluth was one of the 155 Finnish Congregations supporting the Suomi Synod at the time of merger in 1962.

70 Vuotta

Prof. Vilho Niitemaa, Siirtolaisuusinstituutin valtuuskunnan puheenjohtaja, täytti 70 vuotta 16.3.1987. Siirtolaisuusinstituutti maalautti hänen muotokuvansa kiitokseksi siitä merkittävästä työstä, jota prof. Niitemaa on tehnyt ensin instituutin aikaansaamisessa ja sitten johtavissa luottamustehtävissä koko instituutin toiminnan ajan. Einari Koivukankaan maalaama muotokuva paljastettiin Siirtolaisuusinstituutin valtuuskunnan kevätkokouksen jälkeen 13.3. Airueina olivat kanslisti Seija Sirkiä ja tutkija Matti Simpanen.

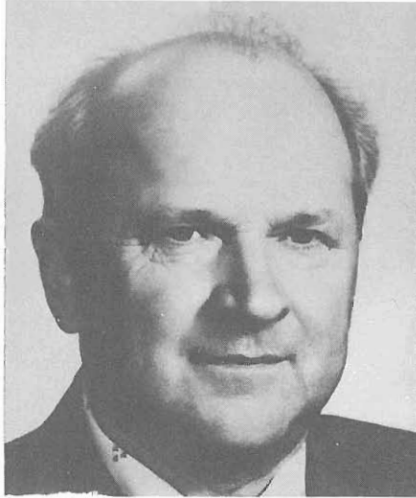
Helsingissä syntynyt Vilho Niitemaa tuli ylioppilaaksi vuonna 1936, joten hän kuuluu sukupolveen, joka parhaassa nuoruudessaan joutui keskelle toisen maailmansodan tapahtumia. Historian opiskelija Vilho Niitemaa valmistui maisteriksi vuonna 1941 ja hänen Baltian keskiajan historiaa käsittelevä väitöskirjansa valmistui 1949.

Vuonna 1955 Vilho Niitemaa nimitettiin Turun yliopiston yleisen historian professoriksi Kaarlo Jantereen seuraajana. Tämä sattui ajankohtaan, jolloin Turun yliopiston voimakas laajentuminen alkoi. Pieni opiskelijajoukko kasvoi satapäiseksi laumaksi. Tässä yhteydessä ei ole tärkeää tuoda esiin professori Niitemaan saavutuksia yliopiston opettajana ja tutkijana muilta osin kuin mitä ne liittyvät siirtolaistutkimukseen.

Professori Niitemaan toiminnalle on ollut luonteenomaista ennakkoluulottomuus ja kansainvälisyys. Tämä ominaisuus kuuluu niille, jotka pystyvät luomaan institutionaa-

lisesti pysyviä saavutuksia. Kansainväliset yhteydet olivat varmasti taustana, kun Niitemaa v. 1963 aloitti suomalaisen kaukosiirtolaisuuden tutkimusprojektin; ensin antamalla oppilailleen siirtolaisuuteen liittyviä laudaturtyöaiheita ja sitten käynnistämällä laajat materiaalin keruuprojektit Suomessa ja ennen kaikkea Yhdysvalloissa.

Taitavana hallintomiehenä Niitemaa tajusi pian, että tehtävän laajuus - varsinkin kun siihen sisällytettiin myös lähisiirtolaisuus - vaatii kiinteämpää organisoitumista. Tarvittiin akateemisen perustutkimuksen ohella myös sovellettua tutkimusta valtionhallinnon, ensin ensisijaisesti työvoimaministeriön, sittemmin myös muiden hallinnonalojen tarpeisiin. Tältä pohjalta perustettiin Siirtolaisuusinstituuttsäätiö, jonka hallituksen puheenjohtajana Vilho Niitemaa toimi vuodet 1974-84. Vuodesta 1984 lähtien hän on ollut valtuuskunnan puheenjohtajana.

Uuno Varjo

7.3.1921-19.2.1987

in memoriam

Oulun yliopiston maantieteenlaitoksen esimies, professori Uuno Varjo kuoli 19.2. Oulussa. Hän syntyi 7.3.1921 Lappeella ja kirjoitti ylioppilaaksi Turun suomalaisesta yhteiskoulusta 1942. Filosofian maisteriksi hän valmistui Turun yliopistosta 1954, lisensiaatiksi 1956 ja filosofian tohtoriksi 1959.

Vuonna 1958 Varjo siirtyi Turun yliopiston apulaisprofessorin virastaan Oulun yliopistoon, missä hänet nimitettiin maantieteen professoriksi 1961. Professori Varjo osallistui jo yliopiston ensimmäisiin avajaisiin ja oli maantieteen laitoksen esimies ensimmäisestä syksystä aina kuolemaansa asti.

Hänen panoksensa Oulun yliopiston kehittämisessä oli varsin suuri. Maantieteen laitoksen keskeisenä tehtävänä hän näki maan pohjoisten alueiden luonnonolojen ja ihmis-toiminnan tutkimisen sekä vaikuttamisen

alueellisessa kehittämistyössä. Näihin asioihin liittyi myös hänen aktiivinen toimintansa useissa Maantieteen kansainvälisen unionin (IGU) alaisissa komissioissa ja työryhmissä samoin kuin 1984 alkanut puheenjohtajuus korkeiden leveyksien ja vuoristoalueiden ongelmia selvittävässä tutkimusryhmässä.

Usean muun luottamustehtävänsä lisäksi professori Varjon tieteellinen tuotanto oli laaja ja kohdistui erityisesti maataloustieteen. Alansa tiedemiespiireissä hänet tunnettiin aktiivisena ja ennakkoluulottomana henkilönä, joka oli valmis antamaan suuren kapasiteettinsa työn yhteiseksi hyväksi.

Prof. Uuno Varjo oli Siirtolaisuusinstituutin valtuuskunnan jäsen vuodesta 1974 alkaen ja osallistui aktiivisesti instituutin toimintaan Muuttoliikesymposiumin 1975 järjestelyjen aikana sekä antamalla jatkuvasti arvokkaita tutkimuksellisia viiheitä.

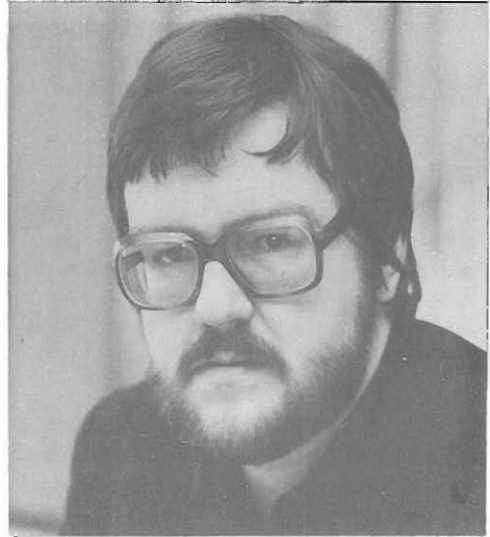
Haalit keräävät kansaa Connecticutissa

Connecticutin osavaltio, Yhdysvaltojen koillisosassa, oli aikoinaan varsin tärkeä suomalaisten siirtolaisten keskus. Vaikka suomalaisten rivit ovat harvenneet, kulttuuritoimintaa ja keskinäistä yhteydenpitoa edelleen on. Ennen vuodenvaihdetta Sampo-seura, Canterburyssa, piti joulukokouksen, asevelijärjestö Ryhti kokoontui Eero Martinin kotiin Westreddingiin ja Aura-seura piti perinteiset lastenjoulujuhlat Voluntownissa.

Sampo-seuraa elvytetään

Sampo-seuran joulukokous oli monessa suhteessa tärkeä. Vanha kunnianarvoisa Sampo-haali on nähnyt parempia ja huonompia aikoja. Sen palkeilla ovat esiintyneet monet suomalaisen viihdemaailman tähdet. Tummeiden kuljien taustoihin ovat kirjoittaneet nimensä niin Tapio Rautavaara kuin Esa Pakarinen, niin Lasse Pihlajamaa kuin Veikko Ahvenainenkin. Haali tarvitsee taas kunnostusta ja siitä huolta pitämään ollaan perustamassa uudenlaista Sampo-seuraa, joka saa englanninkielisen nimen – The Finnish-American Heritage Society.

Seuran elvytystoimintaa johtaa kunniankonsuli Kalle Anderson. Säveltäjä ja muusikko Hannu Mäkipuro kirjoittaa parhaillaan musiikinäytelmää 'dinner theater' -esityksiin, joita Sampo-haalissa tullaan järjestämään syksyllä. Sampo-seura hoiti myös Suomen edustamisen kansainvälisillä päivillä, jotka Eastern Connecticut State University, Willimantic Ct. järjesti tammikuun 17.-18. päivä.

Mikko A. Salo toimii vierailevana professorina Connecticutin yliopistossa lukukausina 1986-1987. Hän on siellä ollessaan tutustunut myös paikallisten suomalaisten toimintaan.

Vanha elokuva

Asevelijärjestö Ryhti on Suomen talvisodan veteraanien perustama. Se järjesti syksyllä suuret peuraillalliset Lomalassa, suomalaisitten perinteikkäässä kohtauspaikassa Fishkillissa, New Yorkin osavaltiossa. Illallisiin osallistui yli 200 ihmistä.

Aura-haali, Voluntown, Conn. 14.12.1986. Haalin uudelleen rakentamisen kunniaksi tehdyn muistolaatan luovuttaminen. Luovuttajat: kunniakonsuli Kalle Anderson ja taiteilija Hannu Mäkipuro, vastaanottajat: pj. Ed Suominen ja Aino Williams (sihteeri). Henkilöt lavalla vasemmalta: Mäkipuro, Suominen, Williams ja Anderson.

Ryhdin joulujuhlassa Eero Martinin kodissa oli nelisenkymmentä vierasta. Katsottavaksi oli saatu vanha amerikkalaisten tekemä elokuva talvisodasta ja Aura-seuran jäsenen Anja Mällisen kokoama leikekirja sodanaikaisista uutisista sellaisina kuin ne esiintyivät aikansa sanomalehtien palstoilla.

Uusi Aura-haali

Vanha Aura-haali Voluntownissa, Connecticutin kaakkoisosassa, rakennettiin 1920-luvulla. Pikkupoikien tulitikkuleikeistä syttynyt tulipalo tuhosi sen kuitenkin vuonna 1980. Päätös haalin uudelleen rakentamiseksi syntyi pian ja nyt uusi haali on jo ollut muutaman vuoden täydessä käytössä. Varsinkin kesäaikana Aura-haalilla on paljon toimintaa. New Yorkissa asuvilla suomalaisilla on kesähuiloita Voluntownin ympäristössä ja Beach Pondin rannoilla. Heidän kesänviettoonsa kuuluu tanssit Aura-haalilla.

Muistoksi menetyksellisistä ponnisteluista haalin uudelleen rakentamiseksi seura sai metallilaatan kiinnitettäväksi salin seinään. Laatan vastaanottivat seuran puheenjohtaja Ed Suominen ja sihteeri Aino Williams. Laatan luovuttivat kunniakonsuli Kalle Anderson ja taiteilija Hannu Mäkipuro. Luovutustilaisuus oli osa seuran joulujuhlan ohjelmaa 14.12.1986.

Joulu haalissa

Aura-seuran perinteisiin kuuluu lasten joulujuhlan järjestäminen vuosittain. Juhliin osallistuu ensimmäisen, toisen ja kolmannen polven suomalaisia koko Connecticutin alueelta. Tämä vuonna vieraita oli noin satakunta.

Sali oli koristettu jouluiseksi kuusin ja kynttilöin. Kunniapaikalla olivat Suomen ja Yhdysvaltain liput sekä tasavallan presidentti Mauno Koiviston virallinen kuva.

Juhlan juontajana toimi kunniakonsuli Kalle Anderson. Ohjelmaan kuului paljon

musiikkia ja lasten esittämää ohjelmaa. Taiteilija Hannu Mäkipuro esitti poikansa Markin ja tämän ystävän Danny Martinean kanssa torvisoittoa. Mark ja Danny opiskelevat musiikkia Eastern Connecticut State Universityssa. Hannu Mäkipuro esitti myös kaksi säveltämäänsä ja sanoittamaansa joululaulua.

Griswoldin peruskoulusta oli joukko oppilaita opettajansa Shirley Shawn (o.s. Jalkanen) johdolla osallistumassa juhlaan. Lapset lauloivat, tanssivat ja esittivät katkelman musikaalista Ann. Tunnelma oli kuin vanhan suomalaisen kansakoulun kuusijuhlassa.

Juhla huipentui joulupukin saapumiseen. Kun lahjat oli avattu, yleisö siirtyi nauttimaan emäntien joulupöydän antimia. Ruokaa oli joulupuurosta torttuihin ja monenlaisiin kakkuihin.

Haaste tutkijoille

Useimmat Suomessa asuvat suomalaiset tietävät, että New Yorkissa on Imatra-haali ja että Floridassa on paljon suomalaisia siirtolaisia. Mutta kuka tietää, että Connecticutis-

sa on vielä Aura-haali ja Sampo-seura? Kuka tietää, että Aura-haalilla tanssitaan kesäisin ja että Sampo-seura suunnittelee näytelmätoimintaa ensi syksyksi?

Connecticutin osavaltio on historiallista teollisuuseutua. Täällä on valmistettu Colt-revolverit, Stetson-hatut ja monet muut maailmankuulut teollisuustavarat. 1960-luvun lopun ja 1970-luvun alkupuolen taantumän jälkeen Connecticut, niinkuin koko Uusi-Englanti, on kokenut 1980-luvulla voimakkaan taloudellisen nousun aikaa. Alueella vallitsee täystyöllisyys, rakentamistoiminta on vilkasta ja tehtaiden ja telakoiden tilauskanta on hyvä. Taloustieteilijät ennustavat, että Connecticut tulee olemaan lähivuosina Yhdysvaltojen osavaltioista rikkain henkilökohtaisilla tuloilla per capita mitaten. Uusi-Englanti on saamassa takaisin sitä talouden ja tutkimuksen johtoasemaa, joka sillä Yhdysvaltojen historiassa on perinteisesti ollut.

Sellaiset Connecticutin paikkakunnat kuin Brooklyn, Canterbury ja Voluntown, ovat vanhoja Suomesta tulleiden siirtolaisten

Aura-haalin joulupöytä.

Aura-haalin joulujuhlan alkulaulu 14.12.1986.

keskuksia. Ensimmäisen polven siirtolaisista on suuri osa jo eläkeläisiä, mutta on myös uusia siirtolaisia - suomalaisia, jotka ovat tulleet tänne hankkimaan ammattia ja opiskelemaan, perustaneet perheen ja jääneet vähitellen pysyvästi. Toisen ja kolmannen polven suomalaisia toimii kaikissa ammateissa sorvareista professoreihin.

Taloudellisesti hyvinä aikoina näillä ihmisillä on varaa ja aikaa ylläpitää kiinnostustaan suomalaista kulttuuria ja suomalaisia perinteitä kohtaan. Vuosisadan alkukymmeninä perustetut haalit ovat silloin luontaisia kohtaamispaikkoja. Haaleista yritetään pitää huolta ja niitä käytetään. Haaleilla kohtaavat ne ihmiset, joille suomalaisuus on osa identiteettiä.

Haaleihin liittyy paljon muistoja ja historiaa, joka olisi vielä suomalaisten siirtolaistutkijoiden tallennettavissa. Haalit eivät kuitenkaan ole vain historiaa, vaan osa Amerikan suomalaisten nykypäivää. Tässä valtavassa kansojen sulatusuunissa on edelleen pieniä kokoushuoneistoja, joiden seinällä on kaukaisen Suomen lippu ja Suomen tasavallan presidentin kuva. Näiden seinien

sisäpuolelle kokoontuu ihmisiä, joille Suomi ja suomalaisuus merkitsevät jotakin erityistä. Miksi ja millä tavoin - siinä olisi tutkijoille tutkittavaa.

Sampo-haalissa tanssitaan.

Ruotsinsuomalaista kulttuuriperinnettä kootaan ja tuotetaan

Omaelämäkerrallisen ja ihmisten henkilö- ja työhistoriaan liittyvän aineiston tuottaminen on tärkeä osa Ruotsinsuomalaisten arkiston toimintaa. Toistaiseksi tällaista aineistoa on ruotsinsuomalaisista ollut saatavana kovin vähän. Siksi se on tuotettava. Juuri tämä näkökulma, aineiston tuottaminen pelkän keräilyn sijasta, on ollut merkittävää arkiston toiminnassa viimeisten vuosien aikana.

Ruotsinsuomalaisten arkisto täyttää tänä vuonna 10-vuotta. Näiden vuosien aikana arkisto on kerännyt, tuottanut, tallentanut, analysoinut ja luetteloinut ruotsinsuomalaisten historiaan ja elämään liittyvää aineistoa. Ennen kaikkea on haluttu pelastaa jo olemassaoleva aineisto arkiston suojiin. Vuosien mittaan ovat tehtävät kuitenkin laajentuneet: pelkkä keräily ei enää riitä, kulttuuriperinnettä on pyrittävä aktiivisesti elvyttämään. Tässä arkisto on myös nähnyt keinon saada ruotsinsuomalaiset aikaisempaa aktiivisemmin mukaan yhteisen kulttuuriperinteen ja historian kartoittamiseen ja analysoimiseen.

Vuosien 1984-86 aikana Tukholman Suomalaisseminaarilla on järjestetty kolme perinneseminaaria. Ne ovat luoneet mahdollisuuden keskustella perinteen yhteiskunnallisesta taustasta ja perinteen tuottamisesta käytetyistä menetelmistä ja käsitteistä.

Kriisit ruokkivat perinnetutkimusta

Sana perinne tuo varmasti monen mieleen jotakin vanhaa ja jopa tunkkaista. Todellisuudessa perinnetutkimus voi olla nyky-yhteiskunnassa uuden etsimistä, hajonneen yh-

FK Erkki Vuonokari on toiminut Ruotsinsuomalaisten arkiston arkistonhoitajana vuodesta 1980 lähtien. Vuonna 1985 arkisto järjesti ruotsinsuomalaisten sairaanhoitajien perinnekilpailun, jota koskeva selostus on julkaistu Siirtolaisuus-Migration lehden numerossa 4/1985. Metallityöväen perinnekilpailu on jatkoa tälle projektille.

distämistä ja tulevaisuuden hahmottamista ainakin siinä tapauksessa, jos perinteen keräys ja tutkimus liitetään sen yhteiskunnallisiin taustatekijöihin.

Kulttuuriperinteen tuottaminen ja analysointi on pitkälle yksilöllinen tapahtuma: yhteiskunnallisia ja yksilön oman elämän vaiheita tarkastellaan yksityisen ihmisen näkökulmasta ja usein myös kulttuurin sisältä. Tämä ei kuitenkaan muuta sitä tosiasiaa, että perinnetutkimuksessa tai muistitietotutkimuksessa tällä hetkellä havaittavan nousun

ovat aiheuttaneet yhteiskunnan voimakkaat muutokset.

Ruotsinsuomalaisten arkiston perinneprojektin yhteydessä on käynyt ilmi, että perinnetutkimuksen uusi aalto, joka on yhdistettävissä mm "opintokerhotutkimukseen" ja "muistitietotutkimukseen" on itseasiassa liitettävissä länsimaisen yhteiskunnan kriisi-ilmiöihin kuten kokonaisten tuotannon alojen lakkauttamiseen ja kulutusyhteiskunnan historittomuuteen.¹⁾ Uutta aaltoa ruokkivat myös elämäntavan muutokset eli maaseudun yhteiskunnan muuttuminen moderniksi teolliseksi yhteiskunnaksi sekä työväestön kokoonpanon ja erityisesti työväestön elämäntavan muuttuminen. Toisaalta siihen vaikuttavat myös normaalien ja luonnollisten muutosten lisäksi "liian nopeat" muutokset kuten tieteellis-tekninen kumous, joka on omiaan katkaisemaan perinnettä ja luomaan häiriöitä kulttuurin välittymistäpahtumaan.

Uusia taustavoimia

Yhteiskunnallisten taustatekijöiden ymmärtäminen on olennaista ruotsinsuomalaisten kulttuuriperinteen keräykselle, tallentamiselle ja analyysille. Esimerkiksi perinteen keräyksen alkuunpanijoina eivät enää ole samat yhteisöt kuin vielä muutama vuosikymmen sitten. Ainakin Ruotsissa yliopistojen, kirjastojen ja museoiden rinnalle ovat tulleet ammattiyhdistys- ja työväenliike sekä opintoliitot.²⁾ Niiden järjestämät, usein opintokerhotutkimukseen liittyvät kampanjat, on mm. yhdistettävissä ammattiyhdistyksen pyrkimykseen aktivoida jäseniään. Mutta ne liittyvät myös yhteiskunnan kriiseihin ja työläisten omaehtoisii protestiliikkeisiin, jotka ovat mm. suuntautuneet tehtaitten lakkauttamisia vastaan, jopa ammattiliittojen toimettomuutta vastaan.³⁾

Ruotsinsuomalaiset ovat joutumassa tavaltaan "toisen rakennekriisin" kohteiksi. Ensimmäinen tapahtui Suomessa kun pelot paketoitiin 1960-luvulla ja suomalaiset pakotettiin lähtemään maaseudulta kaupunkiin ja aina Ruotsiin asti teollisuuden palvelukseen. Toinen rakennekriisi on jo pitkään ollut

käynnissä ruotsinsuomalaisten keskuudessa, kun Ruotsi on mm. lakkauttanut tekstiiliteräs-kaivos- ja telakkateollisuuden keskeisiä työpaikkoja. Kaikki nämä ovat myös alueita, joilla ruotsinsuomalaiset ovat perinteisesti työskennelleet.

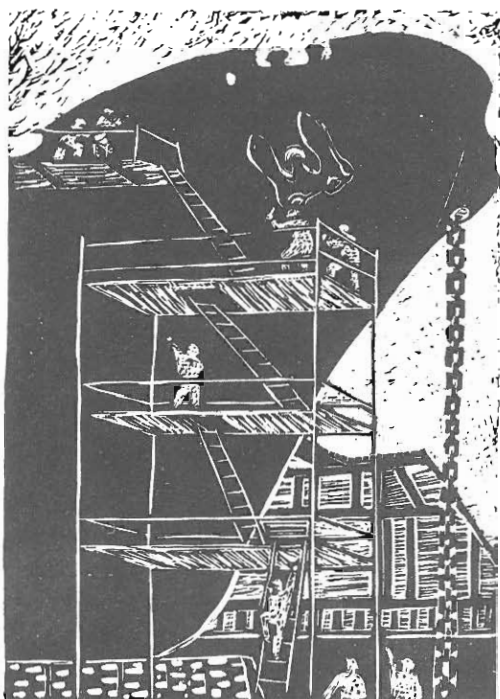
Rakennekriisit ja yhteiskunnan nopeat muutokset voivat siten olla perinteen ja historian tutkimuksen käynnistysvoimia. Ydin-kysymyksenä on, miten perinne säilyy näissä oloissa ja miten ihmiset kokevat elämäntavan rajutkin muutokset.

Teollisuuden äkillisten muutosten lisäksi on luonnollisesti olemassa muitakin tekijöitä, jotka vaikuttavat ihmisten toimintaan. Sellainen on Ruotsissa ollut mm. koulupoliittinen liike, joka on halunnut ratkaista siirtolais- ja vähemmistölasten koulukysymyksiä omaehtoisien, vähemmistön eduista lähtevän "kulttuuripolitiikan" avulla. Keskeisesti on tällöin vaadittu äidinkielen säilyttämistä ja kehittämistä sekä siirtolais- ja vähemmistölasten aktiivisen kaksikielisuuden toteuttamista.⁴⁾

Perinteen tuottaminen

Kulttuuriperinteen tuottaminen ja ihmisten aktivoiminen oman menneisyytensä ja yhteisönsä tilan määrittämiseen vaatii menetelmien ja käsitteiden kehittämistä. Menetelmät ja käsitteet eivät ole mikään itsetarkoitus. Päinvastoin niiden tulee olla sidoksissa ihmisten todellisuuteen ja edistää yhteisön itsensä etuja.

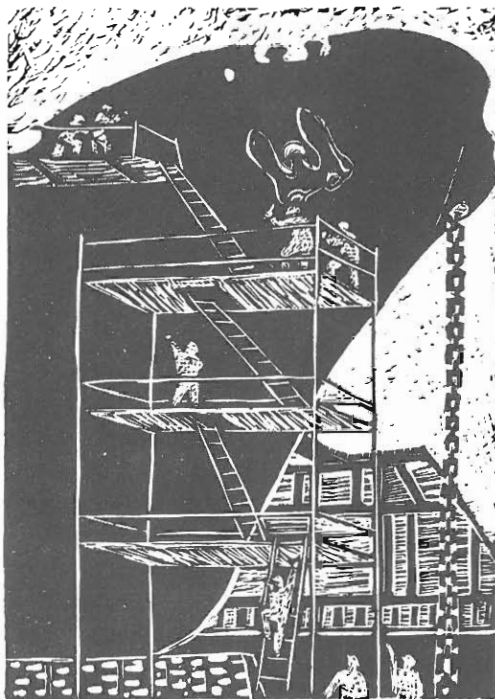
Esimerkiksi ruotsinsuomalaista perinnetutkimusta voi tarkastella vähemmistöpoliittisesta näkökulmasta: perinnetutkimus on tärkeä ruotsinsuomalaisten vähemmistö-
aseman lujittamisessa. Tässä suhteessa ruotsinsuomalaisilla on vielä edessään suuri työkenttä. Vielä tällä hetkellä ruotsinsuomalaiset eivät ole riittävässä määrin ottaneet omaa omintakeista työväenkulttuuriaan hallintaansa. Tämä olisi kuitenkin merkityksellistä ruotsinsuomalaisten kulttuurin näkymättömyyden murtamiseksi. Vain sellainen yhteisö voi olla voimakas, joka tuntee historiansa ja tiedostaa oman ja yhteiskunnan tilan.

Metallityöväen perinnekilpailu

20.9.1986–30.5.1987

Ruotsin-
suomalaisten
arkisto

Metallarbetarnas traditionstävling

20.9.1986–30.5.1987

Arkiv för Sverigefinnar
och Finlandssvenskar
i Sverige

Ruotsinsuomalaisten arkisto järjestää tällä kertaa perinnekilpailun yhdessä Ruotsin metallityöväen liiton ja työväen sivistysliiton (ABF) kanssa metallityöväelle.

Kilpailussa on viisi eri sarjaa: omaelämäkerrallinen, kaunokirjallinen, juttu- ja kerromussarja ja opinto-kerhosarja. Myös paluumuuttajat voivat osallistua kilpailuun. Vastaukset 30. toukokuuta 1987 mennessä osoitteella Ruotsinsuomalaisten arkisto, Box 13 55

111 83 Stockholm.

puh: (0)8-20 22 90

Den här gången anordnar Arkiv för Sverigefinnar och Finlandssvenskar i Sverige tillsammans med Sveriges metallarbetarnas förbund och Arbetarnas bildningsförbund (ABF) en traditionstävling för metallarbetarna.

Tävlingen omfattar fem olika serier: biografier, skönlitteratur, anekdoter, berättelser och studie-cirklar. Även återvandrande kan delta i tävlingen. Svaren senast den 30 maj 1987 till adressen Arkiv för sverigefinnar och finlandssvenskar i Sverige, Box 1355

111 83 Stockholm

tel. (0)8-20 22 90

Tämä loisi myös pohjan päämäärien selkeyttämiselle.

Perinnetutkimuksen menetelmät lähtevät usein yksilöstä itsestään ja hänen elämänvaiheistaan. Tässä hyvin keskeinen käsite on suullinen elämäntarina, joka Taisto Hujasen mukaan on sama kuin suullinen omaelämäkerta.⁵⁾ Omaelämäkertaa ei ole kuitenkaan olemassa valmiissa muodossa, se on tuotettava. Omaelämäkerrallinen tarina voidaan kuitenkin tuottaa joko kirjallisesti tai suullisesti eli haastatteleamalla. Suullisten elämäntarinoiden tuottaminen on esimerkiksi yhteiskuntatieteissä lisääntynyt ja syynä on ollut toisaalta survey-haastattelumenetelmien kritiikki ja toisaalta teknisten äänitysmenetelmien kehittyminen.

Käsitteellä "muistitieto" on luonnollisesti hyvin keskeinen merkitys vähemmistöjen ja työväestön perinteen tuottamisessa. Yksiselitteistä määritelmää tuskin voi olla olemassa, koska eri tieteet tarkastelevat muistitietoa eri näkökulmasta. Esimerkiksi antropologiassa käytetään nimitystä "ethnohistoriallinen muistitieto" ja se voidaan tulkita kansanomaiseksi historianselitykseksi. Muistitieto on arkiston perinneprojektissa nähty erityisesti siirtolais- ja vähemmistö tutkimuksen, "opintokerhotutkimuksen", "muistitietohistorian" tai paikallisen historian tärkeänä osatekijänä. Tähän asti on tutkimuksessa muistitietoa käytetty aivan riittämättömässä määrin hyväksi.

Ruotsinsuomalaisten arkisto on toistaiseksi pyrkinyt kulttuuriperinteen tuottamiseen erityisesti haastattelujen (omaelämäkerrallinen metodi), perinnekilpailujen ja opintokerhotoiminnan avulla.⁶⁾ Perinnekilpailun mallit tulevat Suomesta.⁷⁾ Tavoitteet ja soveltamiskeinot on kuitenkin pyritty määrittelemään ruotsalaisen yhteiskunnan olojen pohjalta. Päämääränä on mm ollut perinneaineiston hankkiminen, ruotsinsuomalaisten kulttuurin näkymättömyyden murtaminen ja ruotsinsuomalaisten aktivoiminen oman elämänhistoriansa ja työyhteisönsä hahmottamiseen.

Perinnekilpailu on hyvin suuressa määrin yksilöllinen tapahtuma ainakin kun ajatte-

lee, että osallistuja istuu yksin kirjoituspöytänsä ääressä ja purkaa omaa historiaansa paperille. Laajemman ulottuvuuden kilpailu saa silloin kun se jo tapahtumahetkellä yhdistyy muiden ihmisten toiminnan osaksi. Tällainen näkökohta on otettu huomioon parhaillaan käynnissä olevassa ruotsinsuomalaisen metallityöläisten perinnekilpailussa. Siinä on useita sarjoja, joihin voi osallistua yksilöllisesti tai ryhmänä.

Perinnetutkimuksen tulevaisuuden näkymät

Ruotsinsuomalaisen perinteen ja historian tutkimus menevät eteenpäin vain sikäli kuin ruotsinsuomalaiset itse kiinnostuvat oman menneisyytensä ja historiansa kartoittamisesta. Tällä hetkellä on ainakin paikallisella tasolla nähtävissä perinnetutkimuksen nousua: Ruotsin Suomalaisseurojen Keskusliiton Västmanlandin piiri on yhteistoiminnassa paikallisten suomalaisseurojen ja ABF:n kanssa aloittanut ruotsinsuomalaisten paikallishistorian kokoamisen ja julkaisemisen.⁸⁾ Yhtä lupaavat eivät näkymät ole kuitenkaan keskustasolla: Ruotsin Suomalaisseurojen Keskusliitto täyttää tänä vuonna 30 vuotta, mutta tiettävästi historiikkia tai katsausta menneeseen työhön ja sen antamiin opetuksiin ei ole tehty.

Lähdeviitteet

1. Perinteen yhteiskunnalliset taustatekijät tulivat esiin mm. Jorma Kalelan esitelmässä "Työväen perinne ja opintokerhotoiminta" Tukholman Suomitalolla 20. syyskuuta 1986. Esitelmä on nauhoitettu ja puhtaaksikirjoitettu. (Ruotsinsuomalaisten arkiston kokoelmat.)
2. Kts esim. Arbetets minnesmärken. Text: LOs arbetsgrupp om kulturminnen sekä Kultur i arbetslivet. Rapport från ett utvecklingsprojekt. Rapport från kulturrådet 1983:1.
3. Kts esim. Meddelande från Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek 23.
4. Kts koulu- ja kielikysymyksestä erityisesti Tove Skuttnabb-Kangas, Minoritet, språk och rasism. Stockholm 1986.

5. Taisto Hujasen esitelmä Suomitalolla 20. syyskuuta 1986. Esitelmä on nauhoitettu ja puhtaaksikirjoitettu. (Ruotsinsuomalaisten arkiston kokoelmat.) Kts. myös Taisto Hujasen väitöskirja "Kultamaa ja kotimaa". Tutkimus Ruotsin ensimmäisen polven suomalaissiirtolaisten Suomi- ja Ruotsi-kuvasta. English Summary. Tampere 1986.
 6. Arkiston ensimmäinen perinnekilpailu vuonna 1985 suuntautui suomalaisille sairaalatyöntekijöille. Kts Erkki Vuonokari, Sverigefinländska sjukvårdsarbetares minnen. Siirtolaisuus 1985:4.
 7. Ulla-Maija Peltonen, Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Kansanrunousarkiston järjestämät kilpakeruut sekä perinteen ja muistitiedon välinen suhde. Esitelmä Tukholman Suomitalolla 28.9. 1984. Käsikirjoitus. (Ruotsinsuomalaisten arkiston kokoelmat.)
 8. Seppo Remeksen esitelmä Tukholman Suomitalolla 28.9.1984. Esitelmä on äänitetty. (Ruotsinsuomalaisten arkiston kokoelmat.)
-

Raymond W. Wargelin
former President Evangelical Lutheran Church in America
also known as the Suomi Synod

The Pastors from Finland at the Suomi Synod

The Suomi Synod, over the course of its beginning and development (1876-1962), was served by some 87 pastors from Finland. However, there was a time when the Synod's 1st president, Dr. J.K. Nikander, felt that the Church of Finland, was indifferent to the spiritual needs of the immigrant Finns in the United States.¹ Circumstances eventually changed so that it was by the help of pastors from Finland, that the Synod was able to develop. This paper reveals some of the factors having to do with the presence of these pastors in the life of the Synod. The information presented here is the product of the matriculum (SUOMI SYNOD MINISTERIUM, 1876-1962) written by this writer.

Three types of Finland Pastors

Seventy-five of the above-mentioned 87 clergy were official Church of Finland pastors; in other words, graduates of the theological department of the University of Helsinki and ordained by the Church. The second type consisted of men (six), who had been trained as foreign missionaries (Africa and China) by the Finnish Mission Society. Six other men, who had almost completed their theological studies at the University of Helsinki but ordained by the Suomi Synod, form the third group. All, however, in the minds of the immigrant Finns whom they served, were Church of Finland ministers.²

The majority of these pastors were quite successful in their ministry among the immigrant Finns in the United States. There

were, however, a few exceptions; men who were authoritarian and especially high-churchly.³ It is quite possible that the indiscretions of the few have dominated the attention of most historians writing about the Synod. The majority of these Church of Finland pastors, were normal human beings, without psychotic tendencies, who realized that democracy characterized the life of people in the New World. They went about their work enjoying wholesome relations with people while doing their visitation work, preaching, baptizing and administering Holy Communion. For those people, who had not been diverted from the practice of their Lutheran faith by radicalism, these pastors personified the familiar voice of shepherds in the Homeland. These pastors served the Suomi Synod during the era when the Finnish language characterized the work of the Synod. Some were able to do pastoral work in Swedish. When the pressure to serve the people in English arose, the Finland pastors were already diminishing. However, they did represent opposition to the forthcoming use of the English language.

Majority of the Pastors were young

Service in the Suomi Synod, plus the opportunity to spend some time in the United States appealed to many young pastors who did not have permanent positions in one of the congregations of the Church of Finland. Tenured positions were available only after several years of one interim position after another. Furthermore, such positions were available only to those pastors who had

appeared before the diocesan bishop's council to undergo an examination of martyrity relating to a theological thesis. It was not uncommon for young pastors to serve at least in ten interim situations before securing a tenured call. A woman, whose father served in the Suomi Synod in the early 1900s, wrote about her father in this manner. "...along with many other just-ordained pastors, served the immigrant Finns in the USA where the need was great, in order to get ahead more rapidly."⁴

The average age of Finland pastors serving during the Pioneer Era of the Suomi Synod (1876-1890) was 32. The average age for Finland pastors during the Great Era (1890-1930) was 30. Of the 75 official Church of Finland pastors, 31 came to the United States within the first year of their ordination; 9 came within the second year of their ordination; 6 came within the third year of their ordination; 5 came within the fourth year of their ordination and 24 came within five or more years. Furthermore, only 14 of the 75 had completed their pastoral maturity examination and only one held a tenured position with the Church of Finland while serving within the Suomi Synod. Forty-six completed their maturity examinations upon returning to the Church of Finland. Fifteen served out their entire ministry in the Suomi Synod.

Length of Service by Finland Pastors

Years Served	Number of Pastors	Years Served	Number of Pastors
one	4	eleven	1
two	15	thirteen	5
three	9	fifteen	2
four	9	sixteen	1
five	3	eighteen	1
six	4	twenty	1
seven	3	twenty-four	1
eight	3	twenty-eight	1
nine	1	entire ministry	22
ten	1	(This includes 12 who were not official Church of Finland pastors)	

Apparent Reasons why Finland Pastors came to serve the Suomi Synod⁵

1. Received a call from a congregation or an institution of the Synod	34
2. Finnish Seamen's Mission Society played some role	26
3. Individual pastor's own initiative; opportunity to study; adventure	11
4. Finnish Mission Society played some role	8
5. Had been disciplined by the Church of Finland	2
6. To accumulate extra years of service and advance more rapidly within the Church of Finland (proved impossible to tabulate; nevertheless a factor) ⁶	

Apparent Reasons why Finland Pastors returned to the Church of Finland

1. To complete pastoral maturity examination and become re-established	46 ⁷
2. Broken health	2 ⁸
3. Leave of absence was terminating	4 ⁹
(Twenty two never returned; they served out their ministry in the Synod)	

Social status of parental homes Finland Pastors serving the Suomi Synod¹¹

"Torppari"/cottage home	3
"Talollinen"/Farm owner	8
Locomotive engineer	4
Skilled laborer	3
School teacher (elementary)	4
Church of Finland clergy	9
Cantor	2
Plant superintendent	1
Small-businessman	1
Information not available	52

Spiritual Roots of Church of Finland Pastors who served the Suomi Synod¹²

"Herännyt"/Awakenist	8
"Evankelinen"/Evangelical Movement	13
"Rukoilevaiset"/Prayers	1
"Laestadiolainen"/Apostolic Lutheran	2
"vapaa kirkollinen"/Congregational	0
Metodistit/Metodist	2
Helluntailainen/Pentacostal	1
"Beckiläisyys"/Theology of J.L. Beck	1
Church of Finland, Lutheranism	52

Academic standing for theological Studies at the University of Helsinki by Church of Finland Pastors serving the Suomi Synod¹³

Approbatur	pastors	13
Cum laude approbatur		20
Cum laude		12
Magna cum laude		1
Summa cum laude		1
laudatur		16
Information not available		12

Approbatur: lowest honor granted in the Finnish Universities

Laudatur: the highest honor granted in the Finnish Universities

Additional degrees earned

Master of arts	9
Doctor of Philosophy	1
Doctor of Theology	2

Size of Parishes served by Suomi Synod Pastors According to the Eras of the Synod¹⁴

Era	Size of Parish	Number of pastors involved
1876-1890	Entire country	3
	Regions	8
1890-1920	Entire country	1
	Regions	3

Era	Size of Parish	Number of pastors involved
1920-1945	Multi-parish (three to eight-point)	45
	Multi-parish (three to six-point)	60
1945-1950	Two to three-point parish	20
	Multi-parish (two to three-point)	30
1950-1962	One or two-point parish	60
	Practically all one-point parishes	

Marital status of church of Finland pastors serving the Suomi Synod

Married in Finland	41
— to a Swedish woman	1
— to a Japanese woman	1
— to a Swiss woman	1
Married in the USA	15
— to a Finnish woman	14
— to a Swedish woman	1
Unmarried	2

Involvement of Wives of Church of Finland Pastors serving the Suomi Synod¹⁵

Speakers in congregations	11
Sunday School leaders	16
Summer School teachers	10
Leaders, Ladies Aid Society	16
Overseas missionaries	6
Registered nurses	2
Musical leaders, performers	4
Instructors at Suomi College, Kansan Opisto	5

Reference and Notes

1) J.K. Nikander's comment to Pastor K.K. Tötterman, Director of the Finnish Mis-

sion Society (DEAR UNCLE, pp. 35-36): "Is it not possible to hope for a loving response to the spiritual needs of these children, who have migrated to America, even if they are regarded as defectors from the homeland? I would think that the bishops of the several diocese as well as the professors in the theological department of the University could do something!"

- 2) Lauri R. Ahlman, Ruben M. Ahlskog, Pekka J. Airaksinen, Heikki Anias, Johannes Bäck, Alfred E. Backman, Evert Blomberg, Johan Wilhelm Eloheimo, Aleksander Granholm, Karl Alfred Gröning, Mikko Haapala, Heikki Haapanen, Eliel J. Hakala, Aarne Viktor Halla, Rafael Hartman, Mikko Havukainen, Robert L. Hernberg, Torsten Maurits Hohenenthal, Albin Hukkanen, Kaarlo Huotari, Erik Viljo Hynninen, Yrjö E. Jauhainen, Juho Nimrod Johansson, J. V. Johansson, Frans Yrjö Joki, Juho (Kallen) Kiviharju, Eero Aulis Kansanen, Iisakki Katajamaa, Frans Vihtori Kava, Aapeli Kivioja, Kaarle K. (Käes) Klockarila, Armas Robert Korhonen, Juho Korhonen, Niilo Korhonen, Maunu Ilmari (Granfelt) Kuusi, Kaarlo Frederik Kuusisto, Juho Kustaa Lammi, Hannes Leiviskä, K. E. Lindström, Gabriel Lipsanen, Kalle Mäkinen, Kalle Heikki Mannerkorpi, Urho Rafael Muröma, Juho Kustaa Nikander, Emil Efraim Panelius, Lauri Taneli Pikkusaari, Tauno Pyykkö, Pekka Räsänen, Alvar Albert Rautalahti, Viljam Bernhard Rautanen, Samuel V. (Renko) Renfors, Adolpf Riippa, Samuel Heikki Rönkä, Emil Vilho Saaranen, Arvi Henry Saarisuu, Uuras Saarnivaara, Abraham Salminen, Kaarlo Erkki Salonen, Kaarlo Fredrikki Salovaara, Al-Savola, Anton Vilhelm Sederström, Alpo Setälä, Eemeli Wilho Siikanen, Klas Eliel Sjöblöm, Kristian Johannes Sjöblöm, Otto Stadius, Ilmari A. Tammisto, Heikki (Pellikka) Tanner, Matti Tarkkanen, Jussi Alfred Tenkku, Vihtori Tiitola, Kaarlo Leonartti Tolonen, W. K. (Durchman) Turkanhei-

mo, Eino Johannes Vehanen, Urho Waltari, Kustaa (Sahlberg) Warmavuori, Ero Warttainen, A.A. Wirtanen, Bruno Wuornos, Robert Ylönen.

- 3) These men were W.K. (Durchman) Turkanheimo, Johan Wilhelm Eloheimo and Heikki Tanner.
- 4) Katri Kava's comment about her father, KIRKOLLINEN KALENTERI, 1972.
- 5) "Received a call directly from a congregation" means that the congregations of the former Suomi Synod were not forced to the procedure of receiving names of pastoral candidates from the Synod president. All other Lutheran Churches in the United States endorsed this polity rule except the Finnish churches. The fact that Suomi Synod congregations selected and called their own candidates for the pastor's office is a definite indication of a very democratic church polity rather than authoritarian. The Suomi Synod Consistory maintained the clergy roster and only Synod-trained pastors and Church of Finland clergy were eligible. "Other Lutherans" were admitted to the roster only by Consistory action.
- 6) Accumulating additional years of service by doing service abroad was a concession as well as an inducement to pastors by the Church of Finland. These additional years became a part of the pastor's resume and appeared to his advantage when seeking placement by the diocesan chapter.
- 7) The high frequency for completing the pastoral maturity examination upon returning to Finland indicates that this was a pattern for these pastors.
- 8) Church of Finland pastors called to early deaths were Ruben Ahlskog, Heikki Anias, Mikko Haapala, Mikko Havukainen, Iisakki Katajamaa, K. F. Kuusisto, Eemeli W. Siikanen, and Juho Kustaa Lammi. The mortality rate was plus 13 % !
- 9) Sources available revealed only four instances of termination of leaves of absence. However, it would seem plausible that this reason for returning was more fre-

quent.

- 10) The pattern of immigration to the United States for Finnish clergy by provinces does not seem to follow the pattern for the common run of immigrants from Finland as indicated by immigration researchers.
- 11) Even though the sampling relating to the social status of the parental homes of Church of Finland pastors serving the Suomi Synod is but one third of the total, it is nevertheless, sufficiently significant. In other words, it allows for the possibility of extrapolating. The proportions of the state suggest that they are typical. Furthermore, they suggest the presence of upward mobility.
- 12) Classifying the Ch. of Finland pastors according to their possible spiritual roots should not imply that the majority were the Lutherans and the others were not. What is intended is to indicate the presence of the "Little Tradition" (folk religion). However, "Beckianism" is not a "Little Tradition".
- 13) The academic achievements of the Church of Finland pastors serving the Suomi Synod can be studied in comparison with the "Suomi-trained" clergy. It is suggestive of the comparative leadership role either group had. From 1906 to 1924 the "Suomi-trained" clergy had only the equivalent of high school and two years of theology; from 1925 to 1952 they had the equivalent of junior college and three years of theology; and finally from 1953 to 1962 B.A. and B.D. degrees. In addition, by the 1950s the "Suomi-trained" clergy had acquired 26 M.A.'s, 5 Ph.D.'s, 6 Th.D.'s and 1 Doctor of Education. During the Crest Period (1890 to 1930) the Church of Finland pastors were represented by 16 clergy on the Consistory, 14 as officers of the geographic conferences,

19 on the faculty of Suomi College and Theological Seminary, and 25 on the Board of Directors of the College and Seminary. The above situation prevailed for several reasons: 1) It took time for "Suomi-trained" clergy to mature; 2) "Suomi-trained" clergy were at an academic disadvantage for a long time and 3) the immigrant generation of church members felt closer to the "homeland" pastors: By the 1930s the pendulum of leadership role had swung the other way.

- 14) The chart relating to the size of parishes according to the eras of the Synod reveals that the Church of Finland pastors served at the time of greatest dispersion and greatest travel burden. Obviously, much of this had to be done by horse and buggy (or for that matter by horse and sleigh) in remote rural and mining areas.
- 15) The democratizing influence of the American scene brought about greater participation by the Church of Finland pastors' wives in the life of the congregations. The parsonages became more open and available to socialization by the parishioners. The leadership and artistic talents of the pastors' wives were an important ingredient in life of the parish. In many ways, the "pasturska" became a role model for the women of the congregations: baking, handwork, music, literature, appearing and speaking in public.

Postscript: For further study, the matriculum, SUOMI SYNOD MINISTERIUM, is available in the archives of the Institute of Migration, Turku; the Department of Theology of the University of Helsinki; the Finnish American Historical Archives, Suomi College; the Immigrant History Research Center, University of Minnesota and the Lutheran School of Theology at Chicago.

Yugoslav Emigration

Qualitative Differentiation

Yugoslav workers entered the last massive European migratory wave, which took place at the end of the 1970s and the beginning of the 1980s, with a delay of slightly less than a year. Measured by the situation in West Germany, the destination of the largest number of migrants, the lag was 9 1/2 months. In 1972 the average duration of residence of Yugoslav workers in that country was 2.8 years, as compared with the average for foreign workers as a whole of 3.6 years.¹⁾

This difference was quite soon obliterated, for as early as 1977 the duration of residence of the Yugoslavs and the other nationalities making up the migrant population was seen to be the same. But by 1985 the original difference was reversed: at 14.1 years, the average duration of residence of Yugoslav migrants in West Germany far exceeded the overall average, which stood at 11.4 years.²⁾

The emigration of Yugoslavs began mostly as a trip to West Germany. According to Yugoslavian census figures, out of the total number of emigrants, 70 % lived and worked in that country in 1971.

Time has not brought about any significant changes, and the areal structure existing at the beginning remains mostly the same. After ten years, the share of West Germany has been reduced to 60 %; thus, in the study of Yugoslav emigration, the representativity of this area remains at a high level, and the qualitative changes looked for in the present work also occur here.

Dr. Aleksa Milojević, Yugoslavia, was a visiting scholar at the Institute of Migration in December 1986.

According to 1981 data, distance is an influential factor in bringing about structural changes. With an increase in distance, the element of family emigration also increases. For example: Yugoslav emigration to Austria involves a single person in 80 % of the cases, emigration to West Germany 72 % and to Sweden 63 %. As far as the United States is concerned, the corresponding figure is 55 %, and Australia 52 %.

A characteristic of Yugoslav emigration is its rather low level of mobility. Thus emigration from Yugoslavia is connected only with the known reality of the process. When West Germany's share decreased, that of

Austria, Switzerland, France and Sweden increased.

The several Yugoslav regions did not contribute, in the main, to the migratory wave and the work force abroad either simultaneously or with equal intensity. The first and most massive migratory movements took place from the two most advanced regions, Slovenia and Croatia.

Yugoslav Emigration According to the Receiving Countries³⁾

Receiving	1971		1981	
	total	total	workers	
West Germany	411503	451608	324324	
Austria	82957	122247	97618	
Switzerland	21201	70178	59624	
France	36982	49139	32903	
Sweden	16359	26650	16829	
Benelux countries	7358	12162	7913	
Other European countries	14068	19636	14445	
European countries				
Total	590428	751620	553656	
Australia	40168	52802	27709	
U.S.A.	16368	32150	17675	
Canada	13579	15555	8346	
Other non-European countries	4114	9056	6858	
Non-European countries				
Total	74229	109563	61588	
Unknown	7251	13781	9823	
Grand total	671908	874964	625067	

The example of Yugoslavia might be cited to indicate that emigration is a highly selective process. The emigrant is responding not only to his economic needs. The act of emigrating reflects not only certain levels of material development. Numerous noneconomic factors are also involved. However, the economic factor tends to push the noneconomic ones aside and to assert itself as the primary influence. Yet, especially when

dealing with a certain low level of development, as in the case of Kosovo, the noneconomic influences take on prominence. An

Volume and Structure of Yugoslav Emigration by Republics/Regions⁴⁾

Republics and Autonomous Regions	Number of citizens residing working abroad			
	1971		1981	
	No.	%	No.	%
Bosnia and Herzegovina	137351	20.4	182940	20.9
Montenegro	7829	1.1	18843	2.2
Croatia	224722	33.4	210330	24.0
Macedonia	54433	8.2	100919	11.5
Slovenia	48086	7.2	53483	6.1
Serbia				
(without A.Rs.)	114581	17.1	203421	23.3
Kosovo	24361	3.6	39434	4.5
Vojvodina	60545	9.0	65591	7.5
SFRY total	671908	100.0	874961	100.0

The Intensity of Emigration from the Different Yugoslav Regions Varies.

Deviations from the Yugoslav average
 — Yugoslavia = 100 %
 — 1981.

REPUBLIC/ REGION	migration rate	income per inhabitant
Kosovo	- 36	- 70
Slovenia	- 28	+ 95
Montenegro	- 117	- 25
Vojvodina	- 18	+ 18
Serbia (without A.Rs)	- 8	- 1
Bosnia and Herzegovina	+ 13	- 34
Croatia	+ 18	+ 25
Macedonia	+ 36	- 33
YUGOSLAVIA	3.9 %	\$ 907

extremely low level of development here is accompanied by an extremely low emigration rate.

Kosovo is a conspicuously underdeveloped region, with an average income of only 30 % that of the overall Yugoslavian average; and at the same time the region has the country's lowest rate of emigration, 2.5 %. Right next in line comes the most advanced region, Slovenia, with a rate of 2.8 %. The explanation for the low Slovenian emigration rate must be sought in the high degree of economic development reached in that republic — as well as in the exhaustion of the local sources of manpower. Besides full employment of its own inhabitants, the republic hires an extra 61,781 workers from other regions (1981 statistics), a figure that amounts to 7.7 % of the total labor force.⁵⁾ On the other hand, Macedonia, which is characterized by a rather low level of material development — 67 % of the national average —, registers the highest rate of emigration, 5.3 %. Here we see a high migration rate alongside lagging development. This situation is in complete contrast to that prevailing in Kosovo, where an extremely low emigration rate accompanies underdeveloped conditions. In Macedonia, a regional tradition of migration exercises an influence not experienced in regions like Kosovo.

Age is frequently reported to be an essential qualitative factor in emigration. Infrequent are the reports that do not mention the age of emigrants. The reason is simple: age is a determinant independent of numerous economic and social influences. Age involves a number of qualitative characteristics to be taken into consideration in studying emigration. Implicit are matters of professional training, educational background, family circumstances, etc. Such general considerations naturally come into the picture also in the case of Yugoslav emigration, together with certain special, particular accents.

The age averages given in emigration statistics point to able-bodied manpower. At the beginning of the period covered (1972), the Yugoslav male workers were on the average younger by a year than the

immigrant workers of other nationalities in West Germany — 32.2 vs. 33.2 years.⁶⁾

If not only workers but the immigrant population as a whole are taken into account, the picture is altered. The Yugoslav citizens (1973) are then older (30.3 years) than the other nationalities (27.2 years) by over three years.⁷⁾ The reason lies in the great difference in family participation among the various nationalities. In the period considered, the average age was affected by the level measured for Yugoslav migrant workers. Participation by younger family members was infrequent. In 1973 only 18 % of the Yugoslav workers were accompanied by other members of their families, while the corresponding figure for the immigrant nationalities as a whole was 53 %.

In 1982 the age difference between the Yugoslavs (31.2 years) and other immigrants (29.4 years) diminished somewhat.⁸⁾

The reasons for such changes cannot be attributed to an increase in the numbers of family members brought over by Yugoslav workers. Actually, the rate of family reunions has been somewhat slower among the Yugoslav migrants than among other nationalities. Whereas, in 1985, among the immigrant population in West Germany as a whole, the average family numbered 3.4 members, the figure for the Yugoslavs taken separately was 1.9.⁹⁾ The index depicting the growth in the size of immigrant families in the period from 1973 to 1985 was 1.61 as applied to Yugoslavs and 2.22 as applied to the immigrant population as a whole.

One reason for the shrinkage in the age difference between Yugoslavs and other migrant workers in the Federal Republic of Germany — in spite of the slower Yugoslav rate of family reunions — is the difference in the repatriation rates. In the 1973-1985 period, the figure representing the repatriation rate among the Yugoslav workers was -51 % — a decrease from 595,000 to 293,000. Among the migrant workers taken as a whole, the repatriation rate was strikingly lower, -39 %. It was mostly in the older age brackets that the return flow of migrants

took place. The difference in the repatriation rates doubtless accounts largely for the shrinkage in the differences in average age.

The situation is similar as far as the total immigrant population is concerned too. While the number of Yugoslav citizens has fallen by 21 %, the total number of immigrants in West Germany has at the same time increased by 36 %. Since, as a rule, it is the older workers that go back home, this is also an important factor influencing the reduction in the age differences between the immigrant groups.

The basic and long-term factor of change in the make-up of the immigrant population culminates in the critical 1973-74 year with the measures taken to block the migratory flow. The age structure of the immigrant workers was also bound to be affected by the developments. Basic revisions of immigration policy were at issue. They involved structural changes of a far-reaching kind. No longer did conditions on the labor market favor the employment of foreign workers. Rules and definitions were amended, modified and altered. Concepts of integration and assimilation appeared on the scene.

In the face of such developments, Yugoslav emigration divided into two essentially different movements. The one was active, arising at the end of the 1970s and the beginning of the 1980s, while the other, involving families, dated its beginnings from the critical 1973-74 years. The first category is marked by a tendency toward ever-lengthening time intervals of residence.¹⁰⁾ At the end of the active period, there follows a sudden disappearance. As abruptly as this segment of the migrant population emerged, it seems destined to fade out. Revision of immigration policies by the receiving countries is bound to be followed by further structural changes. The process might be described as a transition from the "activeconjunctural" to the integration and assimilation of alien elements.

In order for this to be achieved, immigrants of quite a different character from

the ones at the beginning of the migrational cycle would be required. As regards the original migrant workers, the migrational period was narrowly confined, whereas the later ones tended to look for acceptable conditions of permanent residence abroad.

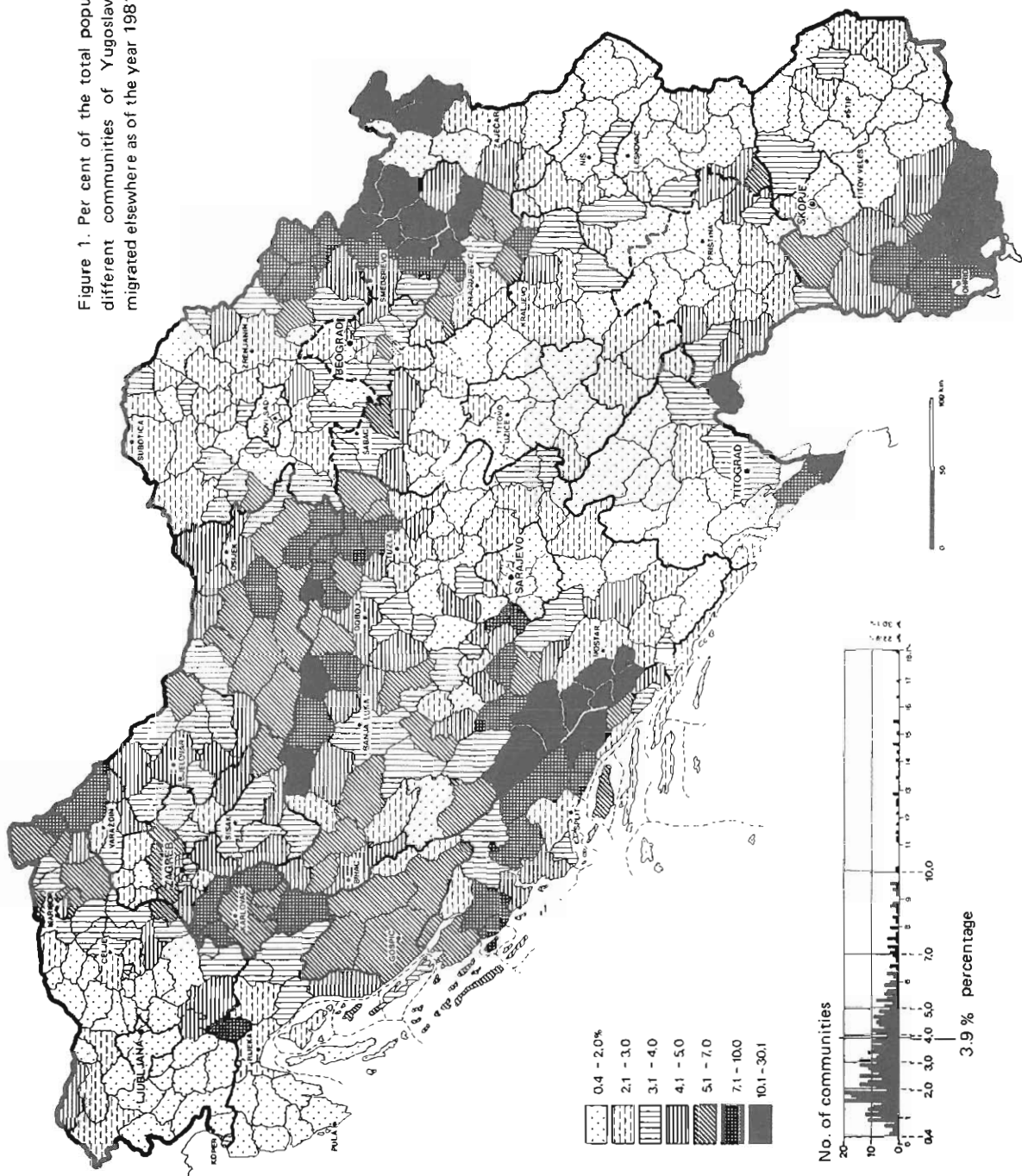
The second migrational segment appeared after the 1973-74 year, described as "critical". Essentially different characteristics mark this element. The people are younger as a whole, possess a considerably higher degree of education and move abroad mostly in family groups.¹¹⁾

Qualitative changes are occurring, measurable by various indicators. The basic fact, however, relates to the rate of activity. Up to 1973, an increase in the working characteristics could be perceived in the active Yugoslav migrants. The rate of activity can be seen to increase from 62.9 % in 1968 to 76.3 % in 1973 in West Germany.¹²⁾

From then on, the rate of activity has been in an accelerated drop, reaching a level of 50 % in 1983. It was the less skilled workers who were the first to go abroad to seek employment, most of them without their families. Their inclination to return home proved great. Following their period, destined to end in the not distant future, an essential structural change in the Yugoslav emigrant population will take place. That which now appears only as one component is a growing feature, which in a short time — inside a decade — is destined to become the dominant characteristic. Instead of a temporary set-up with the character of migrant labor dominating, we shall witness the stabilization of the immigrant communities as an established layer of European society.¹³⁾ The migrational result will have a different look from the present.

The apparently high educational level of Yugoslav emigrants is one of their easily recognizable features. The contrast with other migrant nationalities became heightened in time. In 1972, for instance, 17 % of the male Yugoslav workers in West Germany (over 15 years of age) had completed more than 10 years of schooling be-

Figure 1. Per cent of the total population of the different communities of Yugoslavia that had migrated elsewhere as of the year 1981

fore migrating. In 1980 the number had risen to 47.1 %, which more than twice exceeded the corresponding percentage for the total alien population of West Germany. As for the female part of the population, these figures were 15 % in 1972 and 35.4 % in 1980.¹⁴) In the Western European sphere, workers on a lower level of education tend to circulate, while better qualified compatriots are now arriving from Yugoslavia.

Yugoslav emigration to Western Europe has exhibited certain qualitative differences both chronologically and in comparison with other nationalities. West Germany serves as a representative example of the countries on the receiving end of migration. The aim of the present study was to carry out a dynamic method of observation, designed to take into account qualitative changes in the processes and phenomena involved. Yugoslav workers compensated for migrational delays of less than a year by their rapidity of departure and prolonged residence abroad. In relation to other immigrant nationalities, the duration of residence represents a difference in the Yugoslavs' favor. A higher average age among Yugoslav workers partly explains their lower family participation. It likewise accounts for their above-average educational level.

It was in the critical 1973-74 year that the fundamental change in the quality of the migrant workers began to take place. From apparently a force of basically manual laborers, the migrant population underwent a change marked by a prominent family presence and a younger age structure, accompanied by a higher level of education, meaning also raised qualifications for employment. The characteristic of temporariness of residence and expected repatriation has largely changed to prolonged residence in far more numerous cases.

1) Calculated on the basis of the group employed gainfully in West Germany for the first time.

Beschäftigung ausländischer Arbeitnehmer, Repräsentativuntersuchung 72 Bundesanstalt für Arbeit, Nürnberg, 1973, page 34.

2) Statistisches Jahrbuch Bundesrepublik Deutschland Statistisches Bundesamt Wiesbaden, 1986, page 68.

3) Census of population and dwellings in 1971 and 1981. Statistical Bulletin No. 679 of 1971 and Communication No. 131 of 1981, Federal Bureau of Statistics, Belgrade. There is a considerable discrepancy between the available census data and the figures released in, for instance, the Federal Republic of Germany. According to the West German figures, the country had 44 % more Yugoslav citizens resident there in 1971 than was reported in the statistics published in Yugoslavia. In 1981 the corresponding difference amounted to 41 %. The explanation must certainly be sought in a defective census. Missing from the census were many single-person households and whole families, with nobody to give an account on their behalf. In the 1971 census, family members were omitted because it was assumed that only the breadwinner had emigrated. However, according to the data from West Germany, families made up 24 % of the Yugoslav emigrant population.

Source: Gerhardt Mahler, Michael Steindl, *Zweitspreche Deutsch für Ausländerkinder, Bildungspolitische Schwerpunkte Didaktische Grundlagen*, Verlag Ludwig Auer Donauwörth 1983, pp. 229.

4) Communication of the Federal Bureau of Statistics, Belgrade, Nos. 162 and 239, 1983, and Statistical Bulletin No. 679, 1971.

5) Aleksa Milojević, *Mobility of Labour in Yugoslavia*, the Economic Institute, Banja Luka, 1986, p. 42; and the *Statistical Almanac of Yugoslavia*, Belgrade, 1982, p. 444.

6) *Repräsentativuntersuchung 72...* id., p. 16.

7) Peter Huber: *Bevölkerungspolitik durch Wanderungen*, Institut für Angewandte Wirtschaftsforschung, Tübingen 1977, p. 144.

8) *Statistisches Jahrbuch 1983*, p. 68.

9) *Statistisches Jahrbuch 1986*, pp. 109 and 105.

10) In 1985, in West Germany, 34.2 % of the Yugoslav immigrants had registered periods of residence of between 10 and 15 years, and 41.5 % periods of between 15 and 20 years. Only six years earlier (1979), 47.1 % had periods of residence of from six to ten years. *Statistisches Jahrbuch 1986*, p. 68; and SOPEMI, OECD, p. 47.

11) Males with wives made up 90 % of the migrants from Yugoslavia to West Germany in the 1974-1980 period. Of the females, 95 % were accompanied by husbands.

Ursula Mehrlander, Roland Hatmann, Peter König, Hans-Jürgen Krause, *Situation der ausländischer*

Arbeitnehmer und ihrer Familienangehörigen in der Bundesrepublik Deutschland, Repräsentativuntersuchung 80, Der Bundesminister für Arbeit und Sozialordnung, Forschungsinstitut der Friedrich Ebert, Stiftung, Bonn, July 1981, pp 366.

12) In 1983 the rate of activity registered for foreigners as a whole in West Germany was 37.5 %. Konrad Ermann, Rudolf Lenpololt, Arbeitsmarktstatistische Zahlen in Zeitreihenform, Jahreszahlen für die Bundesrepublik Deutschland Ausgabe 1981, Beiträge zur Arbeitsmarkt und Berufs forschung 3.1. Nürnberg 1981 pp 10 and 75.

13) The inclination to emigrate is no small force. And the observation has been convincingly made that the inclination toward integration and assimilation into a new environment increases in direct

relation to the educational level of the individuals concerned. In the latest period, some 150 highly educated Yugoslavs have become naturalized citizens of the Federal Republic of Germany each year. This is the top figure in Europe. (Statisches Jahrbuch 1985 and 1986). The special status of Yugoslav workers in Western Europe has been a factor next to education. Their native country does not belong to the European Economic Community. This leads to a certain amount of insecurity among Yugoslav workers, and this in turn heightens their inclination toward social integration as a means of gaining individual protection.

14) Ursula Mehrländer . . . Situation . . . id. p. 26.

TIEDOTUKSIA

Kaarle Hjalmar Lehtisen rahaston apurahat

suomalaisen siirtolaisuustutkimuksen edistämiseen ja tukemiseen julistetaan haettavaksi.

Lyhyessä ja vapaamuotoisessa hakemuksessa on mainittava hanke, jonka toteuttamiseen apurahaa aiotaan käyttää. Hakemukseen on liitettävä selvitys opinnoista, mahdollinen työ- tai matkasuunnitelma sekä selvitys muista vireillä olevista tai saaduista apurahoista.

Hakemukset on lähetettävä osoitteella:

Siirtolaisuusinstituutti
Piispankatu 3
20500 Turku 50

ja niiden on oltava perillä viimeistään huhtikuun 30. päivänä 1987.

Tarkempia tietoja saa Siirtolaisuusinstituutin toimistosta, puh. 921 - 317 536.

Siirtolaisuusinstituutin hallitus

Kongressi- ja yhteistyömatka Yhdysvaltoihin 22.10.-13.11.1986

Saavuttuani New Yorkiin ensimmäisenä työpäivänä ohjelmassa oli neuvottelu Suomen pääkonsulin Antti Lassilan kanssa. Keskustelu koski ennen kaikkea Suomen osallistumista Delaware-siirtolaisuuden 350-vuotisjuhlille v. 1988. Pääkonsuli Lassila korosti jonkilaisen kirjan tai muun julkaisun tekemistä Delaware-siirtolaisuudesta, sillä heiltä pyydetään jatkuvasti materiaalia tästä aiheesta. Tapasin myös Suomen YK-lähettilään Keijo Korhosen sekä New Yorkin Uutisten päätoimittajan Anita Rothoviuksen ja toimittaja Esko Tommolan.

Symposium "Myth Reality and History; an interdisciplinary conference on immigration", järjestäjänä Vapauden patsaan 100-vuotisjuhlakomitea ja pitopaikkana New Yorkin kaupungin kirjasto, keskittyi lähinnä yli Atlantin tapahtuneeseen siirtolaisuuteen. Erityisen mielenkiintoisena pidin esitelmää orjakaupasta latinalaiseen Amerikkaan. Symposiumissa korostettiin "oral historyn" merkitystä sekä siirtolaisuuden inhimillisiä dimensioita, ennen kaikkea sitä kuinka tavallinen ihminen koki siirtolaisuuden. Edelleen symposiumissa todettiin Tyynenmeren siirtolaisuuden muistuttavan Atlantin siirtolaisuusilmiöitä. Siirtolaisen identiteetti oli myös keskeinen aihe. Symposiumin hallitsevin näkökulma oli kuitenkin historiallinen kehitys alkaen amerikkalaisten siirtokuntien perustamisesta 1930-luvun lamakauteen. Tässä prosessissa hyvin homogeeniset yhteisöt muuttuivat siirtolaisuuden ansiosta he-

terogeenisiksi - pluralistisiksi yhteisöiksi. Olin ainoa suomalainen edustaja tässä noin 50 hengen symposiumissa. Järjestelyjen heikkouksista todettakoon liian pitkät paperista luetut esitelmät sekä se, ettei siihen sisältynyt juuri ollenkaan epävirallista kanssakäymistä symposiumin osanottajien kesken. Myöskään alustuksia ei jaettu osanottajille. Mahdollinen julkaisu ilmestyy myöhemmin.

New Yorkissa neuvottelin myös Siirtolaisuusinstituutin asiamiehen Paul W. Hanslinin kanssa. USA:ssa rekisteröidyn Institute of Migration Corp. asiakirjat on nyt uusittu ja saatettu ajan tasalle. Kävin myös tutustumassa ja valokuvaamassa Norjan siirtolaisuuden näyttelyn, joka oli esillä South Seaport Museumissa.

Symposiumin ohella tärkein ja hyödyllisin kohde New Yorkissa oli käynti Staten Islandilla sijaitsevassa Center for Migration Studies-laitoksessa. Tämä on v. 1964 perustettu lähinnä julkaisutoimintaa harjoittava laitos. Tärkeimmät julkaisut ovat "International Migration Review" ja "Migration World". Kirjastossa on noin 20 000 julkaisua. Minulla oli kahden tunnin keskustelu johtaja Dr. Lydio Tomasin kanssa. Sovimme yhteistyöstä tulevien konferenssien suunnittelussa ja laitosten julkaisujen ilmoittamisesta molemminpuolisesti. Olisi suuri etu meille, jos Siirtolaisuusinstituutin julkaisu-luettelo voitaisiin julkaista alan johtavassa lehdessä, "International Migration Re-

Siirtolaisuusinstituutin USA:n asiamies Paul W. Hanslin matkatoimistossaan New Yorkissa.

view”ssa. Samalla luovutin laitokselle arvostelukappaleeksi Australian suomalaisia käsittelevän tutkimukseni.

Viikonvaihteen ajaksi matkustin Binghampton-Ithacan seudulle tapaamaan Amerikan suomalaista Ruuspakka -nimistä perhettä, johon olin tutustunut jo v. 1972. Vanhaisäntä Atte Ruuspakka kuoli v. 1980, mutta pojan, Eero Ruuspakkan, kanssa tutustuimme Ithaca van Etten alueen suomalaisasutukseen (farmit, kirkot ja hautausmaamerkit, ottamani valokuvat ovat Siirtolaisuusinstituutin arkistossa).

Ithacassa tapasimme Cornellin yliopistossa hotellialan johtamisesta väitöskirjaa tekevän suomalaisen Jukka Laitamäen. Mahdollisesti osana opiskeluaan hän olisi kiinnostunut tekemään selvityksen siitä, missä määrin Amerikan suomalaiset tuntevat mielenkiintoa Suomea kohtaan, varsinkin jos matkat voitaisiin ohjelmoida sukututkimuksen merkeissä. Olen saattanut asian Matkailun edis-

tämiskeskuksen tietoon mahdollisia jatko-neuvotteluja varten.

Washingtonissa Suomen suurlähetystössä tapasin lehdistöneuvos Seppo Härkösen, joka toimii Delaware 350-vuotisjuhlien Suomen puolen koordinaattorina. Samassa yhteydessä tapasin Dr. Richard Hulanin, joka on tutkinut Delawaren suomalaista ja ruotsalaista asutusta. Hän on tekemässä uutta asutuskarttaa ja hänen mielestään noin 60-70 % ”Uusi Ruotsi” siirtokunnan asukkaista olisi ollut suomalaisia. Hän esitteli eri arkistoista keräämiään dokumentteja ja pyysin häntä toimittamaan Siirtolaisuusinstituutille kopiot näistä asiakirjoista, kartoista yms. Tätä aineistoa voitaisiin käyttää Siirtolaisuusinstituutissa mahdollisesti tehtävässä Delaware-näyttelyssä. Illalla tapasin Seppo Härkösen kotona useita Kongressin kirjaston edustajia sekä Suomesta vierailulla olevan suomalaisen kirjallisuuden tiedotuskeskuksen johtajan Marja-Leena Rautalinin sekä

Center for Migration Studies, Staten Island, New York, portailla leitoksen johtaja Dr. Lydio Tomasi.

suomalaisen, mutta Ruotsissa asuvan fil. lis. Frank Blomfeldtin, joka tutkii "Uuden Ruotsin" papistoa.

Seuraavana aamuna lähdimme Dr. R. Hulanin ja Frank Blomfeldtin kanssa edellisen autolla Wilmingtoniin, jossa osallistuimme Camille Julinin johdolla kokoontuneen Kalmar Nyckel -komitean kokoukseen yhdessä Seppo Härkösen kanssa. Olin lähinnä tarkkailijana, mutta minulla oli tilaisuus osallistua myös keskusteluun. Erittäin tärkeätä oli tavata prof. Carol E. Hoffecker, joka on järjestämässä Delaware-siirtolaisuuden symposiumia 3. - 5.3.1988 Delawaren yliopistossa. Pyysin häntä lähettämään minulle suomalaisille tarkoitetun virallisen kutsun (minkä hän onkin nyt tehnyt ja olen välittänyt kutsun suomalaisille tutkijoille.) Olisi tärkeätä, että suomalaiset osallistuisivat tähän merkittävään symposiumiin.

Seuraavana päivänä tutustuin Clayton kogressi-keskukseen Newarkissa Dr. Silvia

Tammisto-Szoldosin johdolla. Hän on Kalmar Nyckel -komitean jäsen sekä Finnfest-toimikunnan puheenjohtaja. Tähän voitaisiin kesän 1988 juhlien yhteydessä mahdollisesti asettaa esille historiallinen Delaware-siirtolaisuuden näyttely. Korostin myös sitä, että olisi hyvä saada myös Amerikan suomalaista kirjallisuutta ja lehdistöä esittelevä näyttely, mahdollisesti yhteistyössä Hancockissa toimivan Suomi-Opiston kanssa. Pietari Kalm -näyttely tulee tietävästi Rutgers yliopistoon. Palattuani Suomeen olen keskustellut kirjanäyttelystä HY:n ylikirjastonhoitaja Esko Häkkin kanssa ja hän lupasi kirjoittaa kirja- ja lehtinäyttelystä Dr. Ralph Jalkaselle Suomi-Opistoon. Toistaiseksi asia on avoin.

Kuuntelin Dr. Tammisto-Szoldosin kanssa University of Delaware Chorale -kuoron harjoitusta johtajana Dr. Andrew Cottle. Tämä kuoro olisi kiinnostunut saapumaan Suomeen v. 1988 alussa, mahdollisesti osana

Delaware-juhlallisuuksia. Ehkä SAYL voisi toimia isäntänä ja järjestää konsertin Helsingissä ja mahdollisesti muuallakin.

Tutustuin myös Delawaren Historialliseen Seuraan ja kokoelmiin sekä kävin katsomassa Chesterissa Wäinö Aaltosen Delaware-monumenttia vuodelta 1938. Muistomerkkiä hoidetaan hyvin, eikä lähellä oleva moottoritie häiritse sitä, niinkuin joskun on väitetty. Kokonaisuudessaan lyhyt vierailuni Delawaressa oli hyödyllinen silmällä pitäen valmistautumista 350-vuotisjuhlille v. 1988.

Lensin Philadelphiasta Minneapolisiin. Täällä olin kesäkuussa 1986 osallistunut "Reunion of Sisters"-seminaariin ja silloin sovittiin, että tullessani marraskuun 6. päivä Minneapolisiin järjestetään Amerikan suomalaisten tutkijoiden neuvottelukokous. Tähän Marianne Wargelin-Brownin kotona neljä tuntia kestäneeseen neuvotteluun osallistuvat seuraavat henkilöt: M. Wargelin-Brown, Carl Ross, William A. Høglund, Michael G. Karni, Arnold Alanen, Raymond Wargelin, Carolyn Törmä, Marsha Pentti, Timo Riippa,

Stephanie Cain Van D'Elden ja Joel Wurl. Suomesta osallistui lisäksi Reino Kero Turun yliopistosta.

Tässä pienssä seminaarissa käytiin ensiksi läpi prof. Høglundin johtama projekti suomalaisia siirtolaisia koskevan lähdebibliografian aikaansaamiseksi. Työn arveltiin valmistuvan vuoden kuluttua. Toiseksi keskusteltiin seuraavan Finnforumin järjestämisestä (1974 Duluth, 1979 Toronto, 1984 Turku). Suositeltiin, että seuraava Finnforum pidettäisiin v. 1989 mahdollisesti Minneapolisissa. Kolmanneksi keskusteltiin Amerikan suomalaisen lehdistön mikrofilmausprojektista. Lopuksi pidettiin UFFAA:n (United Funds for Finnish American Archives) sääntömääräinen kokous.

Kokouksen tärkeimmät Suomea koskevat suositukset olivat, että William Høglundille tulisi toimittaa tuoreimmat tiedot eri arkistoissa olevasta materiaalista. Toiseksi toivottiin, että amerikkalaiset ja suomalaiset kirjastot ja arkistot voisivat vaihtaa mikrofilmejä.

Tämän koordinaatiotoimikunnan seuraa-

Minneapolislin konferenssin kokoushuoneesta Spring Hillillä. Taustalla IHRC:n kokoama siirtolaisten näyttely.

Siirtolaistutkimuksen pioneeri prof. Frank Thistleweite Englannista ja toht. Olavi Koivukangas. Prof. Thistleweite on suuri saunan ystävä.

va kokous päätettiin pitää mahdollisesti Helsingin yliopiston kirjastossa, kun monet osanottajat saapuvat Reunion of Sisters konferenssiin Kuopioon elokuussa 1987.

Matkani pääkohde oli Spring Hillissä pidetty kansainvälinen symposium "A Century of European Migrations 1830-1930 in comparative perspective". Tähän kansainväliseen symposiumiin osallistui noin 40 johtavaa siirtolaistutkijaa eri puolilta maailmaa. Suomesta osallistui lisäksi dos. Reino Kero sekä Yhdysvalloista toisen polven suomalainen prof. William A. Høglund ja kolmannen polven suomalainen prof. Arnold Alanen. Toimin jakson "Comparative Migration History" Discussant'ina tehtävänä esittää viralliset kommentit kolmesta esitelmästä, joiden aiheet olivat: 1) Patterns of German Settlement in the United States and Brazil, 1830-1930. 2) Comparative Migration History and the Use of Models: Italians in Buenos Aires and New York, 1875-1925, 3) The Crossroad Province: Quebec's place in international Migration, 1870-1915. Nämä aiheet ovat suomalaisille siirtolaisuustutkimukselle hie-

man vieraita ja edellyttävät kansainvälisen siirtolaisuuden ja sen tutkimustilanteen tuntemusta. Olin valmistautunut esitykseen mahdollisimman hyvin vielä matkan aikana mm. New Yorkissa hankkimalla lähdekirjallisuutta. Erityisesti pyrin korostamaan systemaattisen vertailevan tutkimusotteen merkitystä mm. näkemällä yhtymäkohtia Amerikan siirtolaisuuden ja Euroopan lähtöalue-problematiikan välillä sekä myös mm. Australian siirtolaisuuden välillä. Toiseksi painotin tutkijoiden välisen yhteistyön merkitystä sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla. Tutkijat - varsinkin historioitsijat - työskentelevät mielellään yksin. Tulevaisuudessa pitäisi päästä nykyistä parempaan "team work" työskentelyyn sellaisten tutkijoiden kesken, joilla on yhteinen tutkimusalue. Tällainen "research team" työskentely voi tapahtua myös etniseltä pohjalta. Hyvä esimerkki tästä oli suomalaisten tutkijoiden kokoontuminen ennen virallista symposiumia. Yleensäkin tällaiset "pre-conference" kokoontumiset olisivat suositeltavia siitakin syystä, että vain harvoin kaukana toisistaan asuvilla tutkijoilla on tilaisuus kokoontua yhteen.

Symposiumin järjestäjät ovat pyytäneet esiintyjiltä artikkeleita v. 1986 loppuun mennessä julkaisun tekemistä varten. Symposiumissa pidetyt ja monistetut esitelmät ovat saatavilla Siirtolaisuusinstituutissa Turussa. Tieteellisen annin ohella ehkä tärkein hyöty symposiumista oli se, että täällä tarjoutui tilaisuus tavata maailman johtavat siirtolaisuustutkijat ja tutkimuslaitosten johtajat. Siirtolaisuustutkimus on erityisesti voimistunut Länsi-Saksassa. Myös australialaisen alustajan mukaan Australiassa siirretään parhaillaan tietokoneelle 160 000 rangaistusvankia sekä suunnitellaan mahdollisen erillisen tutkimuslaitoksen perustamista osana maan 200-vuotisjuhlia v. 1988.

Symposiumin jatkotoimenpiteistä ei tehty varsinaisia suosituksia. Tällaisen kansainvälisen tilaisuuden järjestäminen on nimittäin hyvin kallista ja tutkimuslaitosten resurssit ovat vähäiset joka puolella maailmaa. Suomalaisilla tutkijoilla on omat järjestel-

mänsä mm. viiden vuoden välein kokoontuva "Finnforum". Uskon kuitenkin, että jatkossa olisi tarvetta koordinoitiin mm. eri tutkimuslaitosten kesken, mille luo hyvää pohjaa se, että tuntee henkilökohtaisesti kolleegoja eri puolilla maailmaa.

Koska symposiumin jälkeen jäi pari päivää aikaa, pysähdyin tulomatalla Detroitin lähellä Ann Arborissa sijaitsevaan Michiganin yliopistoon. Täällä Bentley Libraryssä on tutkijana 1.7.1986-30.6.1987 Siirtolaisuusinstituutin tutkimussihteeri VTL Ismo Söderling. Tutustuin laitoksen kokoelmiin sekä erityisesti ATK-rekisteriin, jollaiseen

myös Turussa toimiva Siirtolaisuusinstituutti on siirtymässä. Tapasin myös prof. Robert Warnerin, joka on toiminut USA:n valtionarkiston johtajana. Teimme Ismo Söderlingin kanssa matkan Lansingiin, jossa oli esillä suomalaista siirtolaisnaista esittävä näyttely "Courageous enough".

Oli hyödyllistä keskustella Söderlingin kanssa materiaalin keruusta. Käydessään Hancockissa hän oli hankkinut kaivosmiehen hakun ja kirveen sekä kypärän, jotka toin matkatavaroissani - samoin kuin matkalla antikvariaateista ostamani kirjat - Siirtolaisuusinstituutin kokoelmiin Turkuun.

Kielentutkijana Australiassa

26.9.1986–19.1.1987

Matkan tarkoituksena oli haastatella Australiassa asuvia suomalaissiirtolaisia kielentutkimushanketta varten. Australian suomen kielen sanastotutkimus kuuluu osana Suomen Akatemian rahoittamaan laajempaan tutkimukseen, "Amerikan- ja australiansuomen tutkimushankkeeseen", jonka johtajana on prof. Pertti Virtaranta. Amerikansuomea on tutkittu jo parikymmentä vuotta, mutta australiansuomi on toistaiseksi ollut koko lailla tuntematon alue. Siksi australiansuomen tutkimuksessa on lähdeittävä perustasta eli sanastosta liikkeelle.

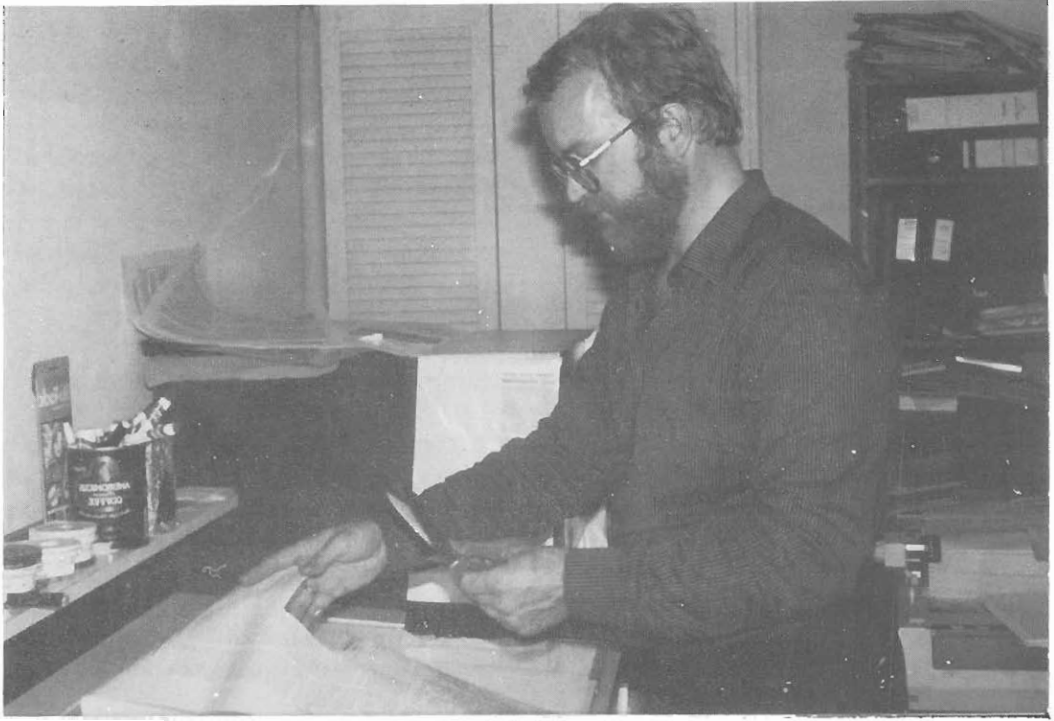
Aineistonkeruumatka alkoi Adelaidesta, Etelä-Australian pääkaupungista, jatkui Melbourneen ja Canberran kautta Sydneyyn, Wollongongiin ja sieltä Brisbaneen. Haastattelut tehtiin näin ollen pääasiassa suurkaupungeissa, sillä Australian asutus on keskittynyt kaupunkeihin ja suomalaissiirtolaiset ovat noudattaneet valtaväestön mallia. Maa-seutupaikoista kävin Gosfordissa (Uusi Etelä-Wales), jossa asuu nykyäänkin vanhojen suomalaisten sitrusfarmarien jälkeläisiä ja sokeriruokoalueella Queenslandin Nambourissa.

Haastateltavia kertyi kaikkiaan 62, joutokossa melko tasapuolisesti sekä ensimmäisen että toisen sukupolven miehiä ja naisia. Vanhin jututettava oli 90-vuotias ja nuorin 16-vuotias. Toiseen sukupolveen lasketaan kielentutkimuksessa kuuluvaksi alle 15-vuotiaina kohdemaahan saapuneet. Keruumetodi oli kaksitahoinen: puheen tallentaminen ääninauhuille ja käsivaraiset muistiinpanot,

jotka syntyivät ns. osallistuvan havainnoinnin tuloksena. Nauhurin käytössä on aina se haitta, että se useimmiten tekee haastattelutilanteesta keinotekoisen eli luonnollisen keskustelun tavoite jää saavuttamatta. Kielentutkijalle on täten äärimmäisen tärkeää mennä siihen ympäristöön, jossa kieli elää ja kuunnella ihmisiä eri tilanteissa.

Tilaisuuksia suomalaissiirtolaisten tapaamiseen Australiassa tarjoutui useitakin. Maassa toimii edelleen useita suomalaisia yhdistyksiä, esim. Sydneyssäkin kaksi Suomi-Seuraa, luterilaisia seurakuntia, samoin helvuntaiseurakuntia ja Suomi-kouluja. Talkoohenki elää hyvin vahvana ja myyjäisiä ja puutarhajuhlia järjestetään milloin minkin asian hyväksi. Olin mukana myös kummankin suomenkielisen sanomalehden, Suomi-lehden ja Finlandia Newsin postitustalkoissa ja tutustuin Sydneyn suomalaisten palvelukeskukseen, joka auttaa hädänalaiseen asemaan joutuneita maanmiehiämme. Kaikki tapaamiset, olivat ne sitten kahdenkeskisiä tai suuremman joukon, ovat siis omalla tavallaan hyödyllisiä.

Tapaamistani suomalaisista pääosa oli tullut toisen maailmansodan jälkeen. Viimeksi julkaistun väestönlaskennan mukaan v. 1981 Uudessa Etelä-Walesissa asui eniten suomalaisia eli 3 124, seuraavaksi eniten Queenslandissa 2 472 ja Victoriassa 1 429. Etelä-Australian ja pääkaupunkiterritorion suomalaisten määrä jäi alle tuhannen. Yhdistyselämä on vireää, mutta kaikissa seu-

Suomi-lehden päätoimittaja Risto Söder tekemässä Australian vanhinta (per 1926) suomenkielistä sanomalehteä. Lehti ilmestyy nykyään jälleen Melbournessa.

roissa on havaittavissa huoli nuorison vähyydestä. Poikkeus on Canberran Suomi-Seura, jonka tanhupiireissä ja muussakin toiminnassa on yllättävän paljon nuorta väkeä. Sama ongelma vaivaa myös luterilaisia seurakuntia. Coolum Beachissa, Queenslandissa, pidetyillä (26.12.86-1.1.1987) vuotuisilla kirkon Suvipäivillä oli tänä vuonna kaikkiaan 130 osanottajaa, joista moni oli alle 25-vuotiaita. Nuoret oli saatu mukaan tukemalla taloudellisesti matkoja. Suomi-seuroilla tuntuu urheilun olevan se vetonaula, joka saa eniten nuorisoa mukaan.

Äidinkielisestä tiedonvälityksestä suomalaiset pääsevät osalliseksi paitsi lukemalla Suomi-lehteä ja Finlandia Newsiä myös kuuntelemalla paikallista suomenkielistä radiota. Adelaiden, Melbournen, Canberran, Sydneyn ja Brisbanen radiotoimitukset ovat kaikki iältään noin kymmenvuotiaita. Toimittajat tekevät työtään palkatta paitsi Melbournessa ja Sydneyssä, jossa he saavat jonkinlaisen

korvauksen. Lähetysaika on yleensä tunti viikossa muualla paitsi Brisbanessa, jossa on toimielias radio. Se tekee ohjelmaa viiden ihmisen voimin Arto Kämäräisen johdolla ja lähettää sitä 45 minuutin jaksoissa kaksi kertaa viikossa. Sydneyssä ohjelmia tekee Tauno Lehtonen, tamperelainen näyttelijä ja balettiansija, joka juuri on nimetty Australian menestyksekkäimmän baletin Sydney Dance Companyn klassisen baletin johtajaksi ja opettajaksi.

Suomi-koulut

Jokaisessa kaupungissa toimii Suomi-koulu, jossa vapaaehtoiset opettajat antoivat opetusta suomen kielessä sekä aikuis- että lapsiryhmille. Joissakin tapauksissa aikuisopettajat saattoivat maksaa pienen muodollisen korvauksen opettajalle. Koulut ovat aloittaneet toimintansa pääasiassa 1970-luvun lopulla ja ovat pysyneet hengissä vaihtelevalla

menestyksellä. Adelaiden Suomi-koulu oli nuorimpia, sillä siellä alettiin opetus v. 1985, jolloin 42 innokasta lasta ilmoittautui mukaan. Vuoden päästä oppilasmäärä putosi kuuteen, sillä vanhemmat pitivät ilmeisesti 90 dollarin (n. 270 mk) vuosimaksua liian kalliina. Toinen syy oppilaskatoon oli varmasti se muitakin kouluja haittaava: pitkät välimatkat. Esimerkiksi Melbournen tapaisen suurkaupungin sisällä koulumatkaksi tulee helposti 30-40 km, joskus enemmänkin.

Koulujen rahoitussysteemi vaihtelee hie- man osavaltioittain. Koulujen takana on yleensä kannatusyhdistys, joka voi kerätä rahaa erilaisilla tempauksilla. Lasten ryhmät saavat valtion tukea sekä Australiasta että Suomesta. Suomen opetusministeriö lähettää myös anomuksesta oppimateriaalia nimenomaan kouluikäisiä lapsia varten. Uusi Etelä-Wales on saamieni tietojen mukaan hoitanut osavaltioista parhaiten etniset kieli- koulunsa. Se antaa rahaa ja opetusmateriaa- liankin.

Koulujen opettajat eivät ole suomen kie- len opettajia varsinaisesti, mutta monilla on pitkäkin jonkin alan koulutus takanaan. Heistä löytyy lastentarhanopettaja, psykolo- gi, ekonomi, ompelija, sairaanhoitaja jne. Ainakin kerran opettajat ovat kokoontuneet yhteiseen palaveriin pohtimaan aineensa on- gelmia. Viime vuoden Suomi-Päivät tarjosi- vat siihen otollisen tilaisuuden ja ilmeisesti tulos oli myönteinen, koska tapaamista toi- vottiin jatkossakin.

Suomen kielen lehtoraatti tarvitaan

Jos valtio tukeekin jollain tavalla lasten ope- tusta niin aikuiset on unohtettu täysin. Täl- lä hetkellä suomen kielen aikuisopetus on saanut hiukan vankemman jalansijan, sillä sitä voi opiskella Sydneyn teknisessä opis- tossa ja Canberran Tafe Collegessa. Sekä lasten että aikuisten kielenopettaja ei opeta pelkästään kieltä mekaanisena välineenä,

Melbournen Suomi-koulun aikuisryhmä. Oikealta Susan Dawson, Jim Phillips, Terry Shorter ja Rod Koivu- nen. Pöydän takana oikealla opettaja, ekonomi Ulla Söder.

Lepokodin suomalainen väki. Takana keittäjä Ritva Rasmussen ja v.t. johtaja Sirpa Kämäräinen. Edessä vas. Veikko Sillankorva, Helmi Tarkkiäinen ja Saara Nieminen. Kuvasta puuttuu Tauno Pussinen.

vaan siihen liittyy aina kiinteästi myös kulttuuri. Suomi-tietouden levittämiseksi maailmalla on tietysti monia keinoja ja kulttuurista tiedottaminen kielenopetuksen avulla on yksi hyvä keino. Suomen kielen lehtoreita on tällä hetkellä 22 maassa, Euroopan maiden lisäksi esim. USA:ssa ja Japanissakin, jossa peräti kaksi lehtoria ja yksi professori. Australiastakin löytyisi varmasti halukkaita oppilaita ja opettajia. Opiskelijat olisivat suomalaista alkuperää sekä myös "kielisiä" eli englantia puhuvia, joita tapasin muutamia jokaisessa aikuisryhmässä. Nämä australialaiset olivat joko naimisissa suomalaisen kanssa tai sitten liikemiehiä, joilla oli työasioita Suomeen ja/tai suomalaisten kanssa.

Lehtoraatin saamista haittaanee kuitenkin omalta osaltaan maittemme välisen kulttuurisopimuksen puuttuminen. Sopimuksen noudattaminen samoin kuin lehtoraatin ylläpitäminen vaatii Australialta taloudellisia uhruksia, mihin ei nykyisen heikon valtiontalou-

den aikana liene suuria haluja. Lisäksi Suomen suurlähetystön mukaan ennen Suomea on 13 maata jonossa odottamassa sopimuksen solmimista. Mutta ehkä lähestyvän Australian 200-vuotisjuhlan kunniaksi saadaan jotakin aikaan myös tässä asiassa.

Finlandia Village - suomalaisvanhusten lepokoti

Ikääntyneille suomalaisvanhuksille tarkoitettu lepokoti, Finlandia Village, sijaitsee Queenslandissa, noin 30 km Brisbanesta etelään Redland Bayssa. Hankkeen takana oleva Suomalainen Lepokotiyhdistys perustettiin jo miltei 12 vuotta sitten ensimmäisenä puheenjohtajana Heimo Uotila, nykyisenä Erkki Nurminen. Varat kerättiin talkootyönä ympäri Australiaa asuvien suomalaisten voimin, jonka lisäksi Suomen valtio antoi myös rahallista tukea kodin perustamiseen.

Yhdistykseen kuuluu 634 jäsentä, joista elinikäisjäseniä on 366. Lepokodin viralliset avajaiset olivat 6.9.1986.

Käydessäni Finlandia Villagessa 20. joulukuuta 1986 siellä oli 15 asukasta, joista vain neljä oli suomalaista. Asukkailla on oma pieni huone kylpyhuoneineen. Ruokailu tapahtuu yhteisessä ruokasalissa ja pyykit voi pestä yhteispesulassa. Talossa on tietenkin myös sauna. Kodin laajennussuunnitelmia pohditaan parhaillaan. Rakennustilaa on, sillä tontti on noin kolmen hehtaarin suuruinen. Vierailuni aikana talon asioita hoiti väliaikainen johtaja Sirpa Kämäräinen. Viimeksi tulleen tiedon mukaan virkaan on valittu uudelleen Risto ja Paula Sutinen, jotka toimivat lepokodin ensimmäisenä johtajaparina.

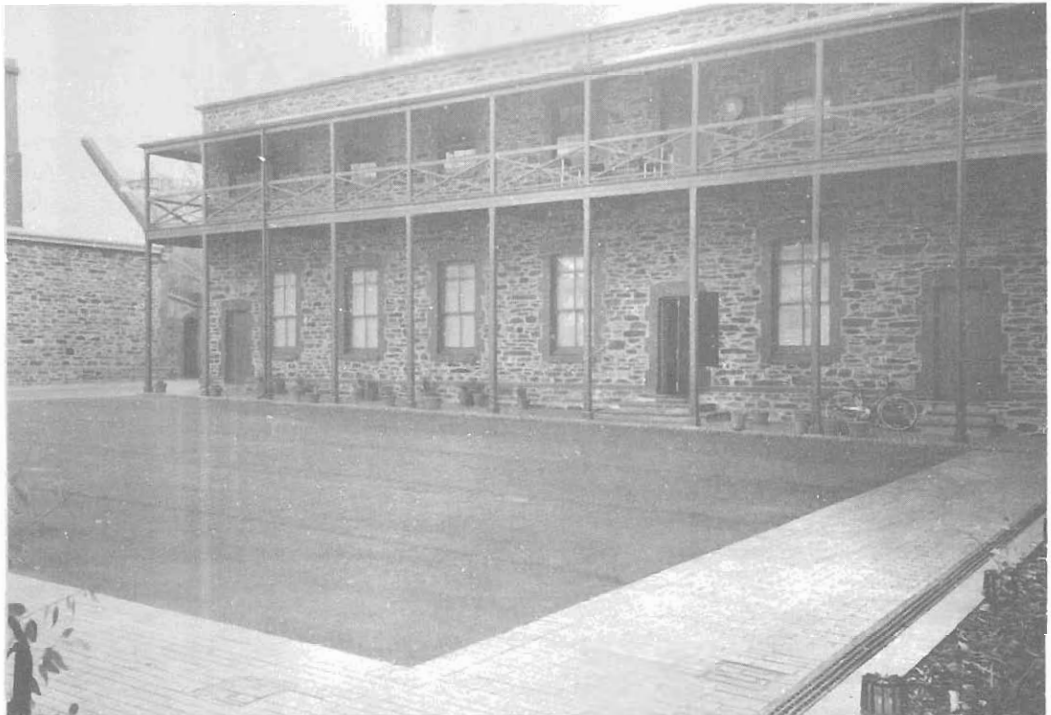
Adelaiden Migrant and Settlement Museum

Adelaiden-vierailuni aikana lokakuun alussa tutustuin myös uuteen siirtolaisuusmuseoon, jossa valmistauduttiin avajaisiin (23.11.1986)

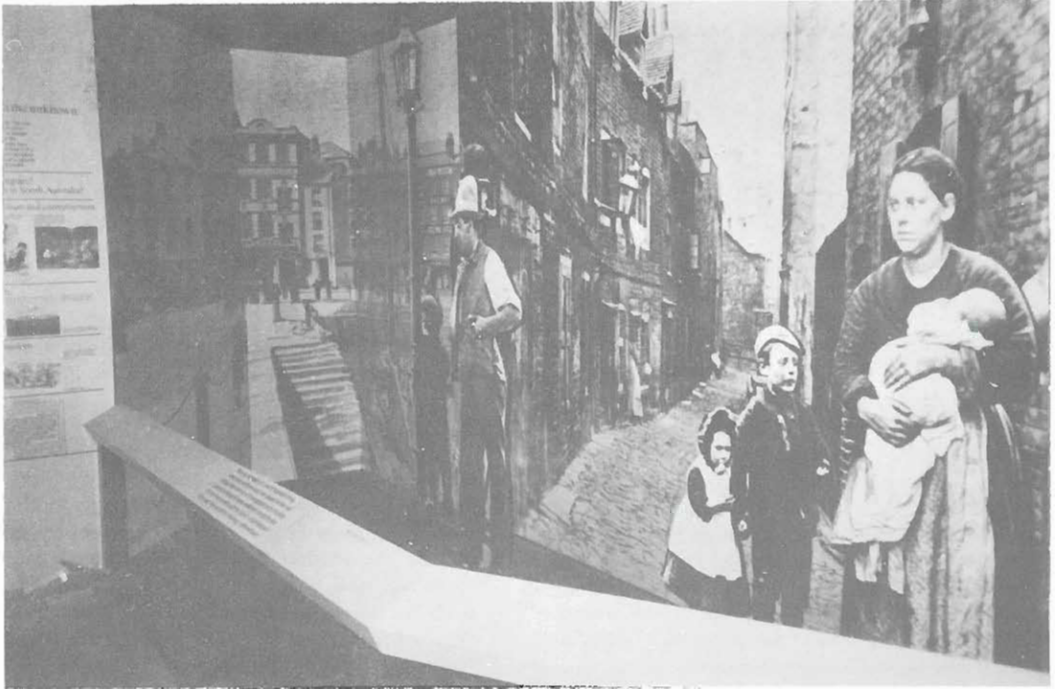
täydellä touhulla siitä huolimatta, että Australian valtio talouspulassaan oli karsinut määrärahoja. Museo on rakennettu entisen huono-osaisten hoitolan tiloihin, jotka koostuvat kolmesta erillisestä tiilirakennuksesta. Nämä tilat tarjosivat suojaa köyhille ja epäonnillisille naisille, orvoille ja rikollisille pojille viime vuosisadan puolivälistä 1920-luvulle asti, jolloin viimeinen naisasukas lähti talosta.

Tutkimus- ja näyttelytöiden suunnittelutyössä on viisi henkilöä, joiden lisäksi talossa on oppaita ja huoltohenkilökuntaa. Johtajana on Margaret Anderson. Museon tarkoituksena on kertoa siirtolaisuuden historiasta ja moniarvoisesta kulttuurista Australiassa. Se kerää materiaalia siirtolaisuudesta ja säilyttää sitä. Kirjastoa ei ainakaan vielä ole, mutta sen sijaan suunnitellaan kirjakauppaa.

Museon ja näyttelyiden eteen on tehty yli kaksi vuotta työtä ja tulos on varsin onnistunut. Käydessäni siellä vaihtuvana näyttelynä oli esillä eri kansojen pitsikäsitöitä ja varsinainen päänäyttely siirtolaisten kansainvael-

Museon päärakennus: alakerrassa vaihtuva näyttely ja yläkerrassa toimisto.

Siirtolaisuushistoriaa käsittelevästä näyttelystä kuvapaneeli.

Museon vaihtuva näyttely: eri kansojen pitsejä.

luksesta Australiaan miltei valmis. Kävijä voi tutustua siirtolaisuuteen esim. pienessä elokuvateatterissa, valokuvapaneelien avulla sekä katselemalla diakuvia. Sinne on myös rakennettu yksi huone hostelliiksi ja kierroksen päätepaikaksi olevaan huoneeseen on sijoitettu kaksi tietokonetta, josta nappia painamalla saa pienen tietopakettin kustakin siirtolaisia tuottaneesta maasta. Tämä koskee myös suomalaisia, vaikka meidän osuutemme koko väestöstä onkin vain 0,1 %. Museon tarkoituksena on myöhemmässä vaiheessa tarjota tilat erilaisten etnisten ryhmien näyttelyille.

Conference, "New Sweden Colony," University of Delaware in March 1988

The University of Delaware plans to host a conference in March 1988 to commemorate the 350th anniversary of the establishment of the New Sweden Colony in 1638. The conference will be co-sponsored by a number of organizations including the Swedish-American Council, the Historical Society of Delaware, the New Jersey Historical Commission, the American Swedish Museum, and the Swedish government. We will be inviting the participation of scholars from the United States, Sweden, Finland and possibly other nations whose research interests focus on American colonial history and on the history of seventeenth century Europe, particularly on Sweden, Finland, and the Netherlands. Our goal is to encourage the cross-fertilization of scholarship among researchers who live and work in different nations and who approach history from various perspectives. We hope to include consideration of topics such as population studies, the dissemination of material culture and technology, community life, relations with native peoples, inter-colonial rivalries, and the national development of the relevant European countries. We expect to publish the proceedings and hope that our efforts will increase awareness among

American colonial and European scholars in the significance of the Swedish experience in seventeenth century America.

We are especially interested to encourage the Finnish scholars to take part in the conference because of the great importance of the Finnish settlers who took part in founding the New Sweden Colony and we hope that the conference will provide you with an opportunity to exchange information and views with leading scholars from both the United States and Sweden. Please contact Olavi Koivukangas at the Migration Institute, Piispankatu 3, 20500 Turku 50, Finland (921-17536 or 921-14182) to learn more about our plans. If you want to participate in the conference, let me know by letter of your intention and of the topic you want to discuss so that I might include you in the scheduling plans.

Carol E. Hoffecker
Richards Professor of History
Department of History
401 John Ewing Hall
Newark, Delaware 19716

KIRJA-ARVOSTELUJA

Antti Tuuri, Amerikan raitti, Otava 1986, s. 330.

Tuotteliaan pohjalaisen kirjailijan uusin romaani kertoo Hakalan suvun vaiheista kahdella mantereella. Päähenkilö on eteläpohjalainen pienyrittäjä Erkki - mattokutomon omistaja - joka vaimonsa ja samanlaiseen tilanteeseen päätyneen puusepäntuotteen omistajan, Taiston, kanssa lähtee verottajaa pakoon Floridaan. Pakomatka käy Turun kautta Tukholmaan, josta jatketaan Floridaan - kaikki kolme dollareilla kankeaksi teipattuina. Täällä asunnot jo odottavat tulijoita, sillä pääomia on siirretty jo aikaisemmin uudelle mantereelle.

Sopeutuminen uusiin oloihin ja kuumaan ilmastoon ei ole helppoa. Niinpä ensimmäistä lasta odottava vaimo palaa Suomeen, kun Erkki on yhdessä amerikkalaisen Oton kanssa ajamassa hummerilastia Floridasta Kanadaan. Huomattuaan Montrealissa kuljetuksen todellisen tarkoituksen Erkki jättää Oton ja lähtee Sudburyyn, jonne hänen isoisänsä oli muuttanut 1920-luvulla ja jäänyt sille tielle. Erkki käy isoisänsä haudalla ja löytää puhelinluettelosta Hakalan suvun kanadalaisen haaran. Lopuksi sankari palaa Floridaan odottamaan verorikoksen vanhenemista ja Suomeen paluuta.

Antti Tuuri on perehtynyt laajasti juuri Etelä-Pohjanmaata ravistelleeseen siirtolaisuusilmiöön. Olen kahdesti nähnyt Tuurin Siirtolaisuusinstituutin kirjastossa lainaamassa alan kirjallisuutta. Lisäksi hän on käynyt Pohjois-Amerikassa tutustumassa siirtolaisien oloihin. Niinpä kirjassa on vahva siirto-

laishistorian näkökulma. Tämä ilmenee lähinnä toisen polven amerikkalaisen Oton jutustelussa ajomatalla Floridasta Montrealiin. Otto oli viettänyt lapsuutensa suomalaisella osuustoimintafarmilla Georgiassa ja kuullut suomalaisten siirtolaisten vaiheista isältään, joka oli mm. ollut Neuvosto-Karjalassa 1920-luvun lopulla. Otto ei liene aivan tyyppinen amerikkalaisen jälkeläinen. Harvalla toisen polven suomalaisella on näin laajat tiedot suomalaisen siirtolaisuuden historiasta alkaen 350 vuotta vanhasta Delaware-asutuksesta ja Matti Kurikan vaiheista. Erityisesti kaipasin Oton suusta amerikkalaisten omaa kieltä - fengliskaa. Vasta Sudburyssä Kanadassa alkaa esiintyä kerronnalle verevyttä antavaa fengliskaa.

Toinen kommentti siirtolaishistorian näkökulmasta koskee Hakalan kanadalaisen sukuhaaran löytymistä puhelinluettelon avulla. Tällaisia tapauksia lienee myös elävässä elämässä, mutta tuntuisi epätodennäköiseltä, etteikö Kauhavalla olisi jo 1930-luvulla tiedetty naiseen menevän ja vaimonsa jättäneen Hakalan isännän avioituneen v. 1930 naapuripitäjästä lähteneen tytön kanssa. Tämän naisen romaanin päähenkilö nyt tapaa mummona Sudburyssä. Kun samasta pitäjästä kotoisin olleet siirtolaiset usein asettuivat samalle paikkakunnalle Pohjois-Amerikassa, vähintään vuoden kuluessa joku palaava siirtolainen tai kotimaahan lähetetty kirje olisi kertonut kaksinnaimisesta. Tuuri on oikeassa siinä, että siirtolaiseksi lähtö oli usein hygieninen tapa ottaa avioero - lähdeittiinpä sitten Amerikkaan tai Australiaan.

“Amerikan raitti” - tässä tapauksessa lähinnä “Floridan raitti” - kirjalla on vielä yksi tärkeä yhteiskunnallinen viestinsä. Suomalaisen verottajan karvain käsi on ollut tärkeä maastamuuton syy. Tällaisen kuvan olen saanut liikkeessani suomalaisten parissa Pohjois-Amerikassa ja Australiassa. Jouduttuaan 1950- ja 1960-luvuilla epäoikeudenmukaiseksi kokemansa harkintaverotuksen uhreiksi he eivät nähneet muuta ratkaisua, kuin siirtyä toiselle mantereelle. Heillä ei ehkä ollut dollareita paidan alla, mutta heillä saattoi olla hyvä yritysidea ja usko omiin kykyihinsä. Eräitä työpaikkoja Suomi on täten menettänyt, mutta toiselta puolelta Suomen oloissa ja markkinoilla heillä ei ehkä olisi ollut mahdollisuuksia sellaisiin tuloksiin kuin uusissa kotimaissaan. Siirtolaiseksi lähtö on usein pitkän harkinnan tulos, ja ehkä

viimeinen verolappu on ollut se oljenkorsi, joka on katkaissut kamelin selän. Joka tapauksessa verotuksen vaikutus maastamuuttoon osana yksilön ja yhteisön välistä konfliktia olisi mielenkiintoinen tutkimusongelma. Se voi olla sitä myös tulevaisuudessa.

“Amerikan raitti” tarjoaa lukuelämyksen ennen kaikkea pohjalaiselle, joka tuntee lähialueen ja sen ihmisten menttaliteetin. Hyvistä myyntiluvuista päätellen Tuurin pohjalainen huumori on avautunut myös muista maakunnista oleville lukijoille.

Kirjan kerronta on novellimaisen kevyesti etenevää. Jatkossa saanemme odottaa Tuurilta lisää siirtolaistemasta. Suomalaisen siirtolaisuuden historia on pohjaton aarrearkku.

Olavi Koivukangas

... VIINA JA VAPAUUS

Enrique Tessieri: Kaukainen maani. Pääte-pysäkki Colonia Finlandesa. Alkuperäiskäsi-kirjoituksesta toimittanut Tellervo Riikonen. WSOY 1986.

Argentiinalais-suomalaisen Enrique Tessierin “Kaukainen maani” on kirja, johon tartuin voimakkaan ristiriitaisin tuntein. Syy sisäiseen myrskyyni oli yksinkertainen: uutuuskirjan aihe on riipaisevan läheinen. Latinalaisen Amerikan suomalaiset kun on iki-omakseni kokema tutkimusaihe jo kahdenkymmenen vuoden takaa. Vaikka saatinkin kuulostaa pateettiselta, uskaltaisinkin puhua suuresta rakkaudesta, jonka eteen tuli uhrattua paljon.

Tutkimus- ja kirjoitusintoni murtui aikoihin vihjaileviin epäilyksiin aiheen merkittävyydestä. Pienten eksoottisten suomalais-siirtokuntien tutkimuksesta ikään kuin puuttui massaa ja ytyä. Kvantitatiivisen tutkimusotteen rehennellessä puuttui ymmärrystä

hienosyisemmille ongelmille. Kustantajien nyrpeät naamat eivät juuri intoa lisänneet.

Ilmeitä on nyt kuitenkin tapahtunut. Vajaan vuoden sisällä on ilmestynyt aihepiiristä kaikkiaan kolme kirjaa: Teuvo Peltoniemen “Kohti parempaa maailmaa”, Pirjo Tuomisen “Jälkeemme kukkiva maa” ja nyt uusimpana Enrique Tessierin “Kaukainen maani”. Apurahoistakaan ei enää tunnu olevan minkäänlaista pulaa. Ilmeisesti varmin konsti saada kunnan apurahat on ryhtyä tutkimaan aihetta, jonka kimpussa toinen tutkija on puurtanut hikihatussa vuosikausia. Mielenkiintoista ja paljon puhuvaa!

Jonkinlaista kuumetta todistaa jo se, että Latinalaisen Amerikan suomalaisten tutkimukseen liittyviä kyselykirjeitä on tullut Uuden Seelannin Christchurchia myöten. Samalla kun kaikesta tästä voi olla iloinen, olo tuntuu hieman ahdistuneelta: tuntee jäävänsä väkisinkin jalkoihin.

Ensimmäisen kerran Tessieri kuuli Argentiinan suomalaissiirtokunnasta Colonia Finlandesasta vuonna 1975, siis parisen vuotta

oman pitkän tutkimusmatkani jälkeen. USA:ssa antropologian koulutuksen saanut kirjoittaja suoritti tällöin asepalvelustaan Argentiinassa, löysi Colonia Finlandesin ja omien sanojensa mukaan ”oppi rakastamaan näitä ihmisiä”. Tätä rakkautta ei ole syytä epäillä; sen olen itsekin merkillisellä tavalla kokenut. Kun aikoinani lähdin siirtokunnasta, joka eli viimeisiä hengenvetojaan, itkin katkerasti kulkiessani pitkin suomalaisten kohtalontietä picada finlandesaa.

Tessierin kouriintuntuva rakkaudentunnustus ”Kaukainen maani” syntyi ilmeisesti myös varsin voimakkaiden kokemusten ja antaumuksellisen kenttätöiden jälkeen. Hän onnistui avaamaan viimeiset suomalaiset ja sai heidät kertomaan elämänsä tarinat. Suunnilleen nämä samat tarinat ja paljon muita kuulin vuosia aikaisemmin. Koska näissä kertomuksissa siirtokunnan ihmiset riisutaan täysin paljaksi, en kuitenkaan katsonut olevani niistä suoraan kirjoittaja.

Tessieri on tehnyt täysin toisen ratkaisun. Hän tuntuu tarjoavan lukijoilleen kaiken sen, mikä hänelle on uskottu mainiten jokaisessa kohdassa henkilöt heidän omilla nimillään. Korvani ovat erottavinaan maanalaista mullan rapinaa, kun kuolleet kääntyvät haudoissaan. Erityisen suurella myötätunnolla ajattelen vanhaa ystävääni Don Arturo Heinoa, jota hänen ehtoisa Helga-emäntänsä läpivalaisee kertomuksissaan munaskuita myöten. Itse asiassa minua kiinnostaa, tarkoitikkohan Helga juttunsa kaikkien suomalaisten luettaviksi. Miten on käsitettävissä rakkaudentunnustus, miten kunnianosoitus suomalaisille!

Kirjan kertomukset on ryhmitelty kronologisesti viiteen ryhmään: prologiin, kolmeen pääosaan ja epilogiin. Pääpaino on vuonna 1906 perustetun siirtokunnan myöhemmissä vaiheissa, ja kertoja ylitse muiden on juuri Helga Heino, Niskasten tytär. Kollektiivisesti ottaen kirja onkin ennen kaikkea Niskasten suursuvun suorapuheista sukukronikkaa.

”Kaukainen maani” alkaa tavalla, joka herättää monia kysymyksiä: Mistä oikein

on kysymys? Mikä on Tessierin osuus? Mitä on tehnyt toimittajaksi mainittu Tellervo Riikonen? Mikä on alussa kiitettyjen kirjailijakuuluisuuksien Christer Kihlmanin ja Eeva Kilven rooli? Kuinka uskollista kirjan teksti on alkuperäisten kertomusten tarkalle sanamuodolle? Mihin jäivät tuikitarpeelliset kuvat?

Uskon, että moni lukija, joka kirjaan tarttuu, eksyy alun käsittämättömään hämähämyyteen ja keskeyttää ärtyneenä etenemisensä. Ilman olosuhteista johtuvaa ”pakkoa” olisin heittänyt kirjan helvetin kuuseen - objektiivisin perustein.

Alkushokin jälkeen sinnikäs lukija kuitenkin palkitaan. Kirjan imu tiukkenee, ja parhaimmillaan jutut ovat riemastuttavia. Lukija pääsee tirkistelemään siirtokunnan elämää kuin avaimenreiästä. Kielikin on parhaimmillaan suorastaan maukasta - ties kenen ansiosta. Mikä merkillisintä, siirtokunnasta alkaa hahmottua varsin aito ja monipuolinenkin kuva. On arkea ja juhlaa, suomalaisten perinnettä ja brasilialais-argentiinalais-paraguaylaista folklorea venäläis-saksalaisin maustein. Suomalaisten käyttämästä fincasteljaanosta saa ainakin hyvän aavituksen.

Ennen kaikkea kirjassa vilisee käärmeitä, hietakirppuja ynnä muita höntysiä ja luonnollisesti kunnan suomalaisia juoppoja. Eivätkä alkoholistit jää anonyymeiksi; eivät myöskään lästisty vesipojiksi. Väkivalta vainoaa, paha ja äkillinen kuolema odottaa saalistaan. Miehet sortuvat toinen toisensa jälkeen, mutta jotkut naiset jaksavat ihmeellisesti täälläkin.

Tessieri moitiskelee Olavi Paavolaista ja 1970-luvun suomalais-saksalaista filmiryhmää siirtolaisten tunteiden loukkaamisesta. Todettakoon, että viimeksimainittu oli edesauttamassa sitä, että monet hädänalaisessa asemassa olleet suomalais-siirtolaiset alkoivat saada eläkettä Suomesta. Ilmeisesti tämä olikin kovin paha asia. Mene ja tiedä. Ainakin se aiheutti kateutta.

Tessieriä ei lainkaan näytä vaivaavan epäily omien paljastustensa korrektisuudesta. Ei voi välttyä vaikutelmalta, että todellisuudessa Tessieri itse on loukkaantuneista loukkaantunein oman isänmaansa Argentiinan saamasta kielteisesti kuvasta. Hänen mu-

kaansa suomalaisille on tarjoutunut Argentiinan takamaissa kaunis tapa vapaaseen elämään, jolla toki on ollut hintansa. Tiedän tarkasti, että tämä hinta on ollut korkea.

Olavi Lähteenmäki

Olavi Koivukangas and John Stanley Martin, The Scandinavians in Australia. Melbourne 1986.

I serien Australian Ethnic Heritage Series, där tidigare nio bland Australiens många invandrarnationer presenterats, har nu turen kommit till skandinaverna. Boken omfattar 232 sidor och är försedd med ett flertal illustrationer.

Författare är Olavi Koivukangas, chef för Migrationsinstitutet i Åbo och John Stanley Martin, professor vid Universitetet i Melbourne, båda synnerligen väl förtrogna med det forelagda ämnet.

Även om skandinaverna aldrig utgjort ett talrikt inslag bland Australiens befolkning - 1986 omkring 17 000 eller 0,11 % av det totala antalet invånare - har de likväl låtit tala om sig i olika sammanhang. Charles Price, berömd professor vid Universitetet i Canberra, som står för bokens förord, karakteriserar skandinavernas förflutna i Australien såsom "colourful and important".

Författarna delar upp den historiska delen i dessa *tidsavsnitt*, före 1870, 1870-1900, 1901-1949, 1950-1985. De fångar skickligt och fångslande in det väsentligaste av vad som tilldragit sig, där skandinaver varit med, alltifrån vetenskapare på kapten Cooks fartyg via guldgrävare i Victoria och sockerrörsfarmare i Queensland fram till våra dagars immigranter. Under stor del av tiden är också inslaget av sjöfolk mycket starkt.

Ett antal färgstarka *personligheter* passerar härunder revy: Linnélärjungen Daniel

Solander, kaptenen Jørgen Jørgensen, sockerkungen Edward Knox, storgordsägarna Charles och William Archer, skeppsredaren Carl F. Liljevalch, journalisten Corfitz Cronqvist, prästen Peter P. Wideman, klarinettisten J.W. Lundborg, mångsysslaren Claus Grønn, konstnären Knud Bull, plantskolegrundaren Carl Axel Nobelius, zoologen Carl S. Lumholtz, författaren Henry Lawson, konsulin greve Birger Mörner, Transkaptenen Edvin Lundgren, handelskammarsekretären Gustaf M. Lindergren, generalkonsuln Ivar Stenström, Norden-redaktören Jens Lyng, organisten och kompositören Magnus Lagerlöf, operasångerskan Agnes Janson, skeppsredarfamiljen Halvorsen, ingenjören James D. Waern, Alfa-Laval-agenten Erik Östberg, artisten Karl M.O. Friström, premiärministern över Queensland Sir John Bjelke-Petersen, skulptrisen Carola Cohn, pastorerna Lage Tyréus och Håkan Eilert, damklubbspresidenterna Steila Sundell och Marie-Louise Stenström, ingenjören Lars Mykkeltvedt, byggmästaren Oscar Lundgren, generalkonsuln Erik Jensen, restauranthefen Maud Edminston, professorn Göran Hammarström, arkivforskaren James L. Sanderson och många andra.

De här nämnda personerna skildras och placeras in i sina sammanhang, och de har alla gjort betydelsefulla insatser, var och en inom sitt område i Australien.

Författarna är emellertid *medvetna* om, att fokuseringen på de kända namnen och de ofta välbekanta insatserna inte är helt rättvisande. De skriver således på bokens sis-

ta sida, 227, så här:

"We have needed, at times, to focus on men and women of mark who have played an important role in their time. But they are few. Perhaps the people of real significance are the often unnamed and unsung who have quietly built up from below the warp and weft that makes Australia".

Så till recensentens värdeomdömen:

Det är frågan om, trots författarnas argumentering, det ändå inte hade varit lämpligare, att boken fått omfatta Norden istället för enbart Skandinavien. Finland saknas i varje fall i detta exklusiva sammanhang. Jag saknar likaledes att skandinavernas relation till andra invandrarnationer - kulturmötesprocesser - inte beröres, men allra mest kanske att skandinaviska särdrag, förklaring av kulturella fenomen och handlingsmönster, inte tas upp till penetration. Frågor om anpassning, ackulturation, integration och assimilation kunde även haft en plats.

Bibliografin verkar vidare vara något god-

tyckligt uppställd. Ulf Beijboms stora arbete, Australienfararna (1983), egendomligt nog utelämnats. Andra arbeten som t.ex. Olof Traungs, i och för sig, goda bok om Kapten Lundgren, som dock har liten relevans i detta sammanhang, har däremot tagits med. Mark Garner har fått med inte mindre än tre arbeten under det att det stora nordiska fältarbetet "Antipod-projektet", som genomfördes under början av 1980-talet, ej får något omnämnande alls. Namn har även felstavats, exempelvis på s. 187.

Till sist, i stort har Koivukangas och Martin emellertid lyckats utomordentligt väl med sin bok. Ja, det måste faktiskt betecknas som en berömvärd prestation att åstadkomma en sådan kvalificerad översikt! Den bör verkligen ha sin givna plats i bibliotekens referenshyllor.

Allan T. Nilson,
docent vid Göteborgs universitet.

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN KIRJASTOON SAAPUNEITA JULKAISUJA PUBLICATIONS RECEIVED

Muuttoliikekirjallisuus

- ADAMIC, Louis, *My America 1928-1938*. New York and London 1938. 669 p.
- ADAMIC, Louis, *A Nation of Nations*. Copyright 1944, 1945. First Edition New York and London. 399 p.
- ADAMIC, Louis, *Two-Way Passage*. Copyright 1941. Third Edition New York and London. 328 p.
- ASK, K. & al.: *Health and International Life-Courses. Labour Migrants and Refugees in Northern Europe*. Bergen Studies in Social Anthropology no. 37. The Migration Project Studies. University of Bergen 1986. 119 p.
- BADE, Klaus J. (Hrsg.), *Auswanderer, Wanderarbeiter, Gastarbeiter*. Band 1 and Band 2. Bevölkerung, Arbeitsmarkt und Wanderung in Deutschland seit der Mitte des 19. Jahrhunderts. Symposiums "Vom Auswanderungsland zum Einwanderungsland?" Tutzing, 18.-21.10.1982. Ostfildern 1984. 822 s.
- BERGMAN, Erlend, *Invandrare i arbetslivet. Inventering av kunskapsbehov*. Arbetsmiljöfonden. Merkantil-Tryckeriet AB, 1987. 44 s.
- CLASON, Elin, *Kurder i Mellersta Östern och i exilen*. Statens invandrarverk. Motala 1986. 36 s.
- The Go-Betweens. The Lives of Immigrant Children*. University Art Museum. University of Minnesota. 1986. 16 p.
- GOTTLUND, K. A., *Vermlannin päiväkirja 1821*. Suomentanut Maija Hirvonen. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 437. Pieksämäki 1986. 404 s.
- HAKOVIRTA, Harto, *Third World Conflicts and Refugeeism. Dimensions, Dynamics and Trends of the World Refugee Problem*. Commentationes Scientiarum Socialium 32. Helsinki 1986. 160 p.
- HOERDER, Dirk (ed.), *The Newspaper and serial holdings of the Immigration History Research Center*, University of Minnesota. Part 3: Finnish-American, Baltic-American, West Slavic-American, East Slavic-American Periodicals. Labor Newspaper Preservation Project. Universität Bremen, 1985. 223 p.
- HÖJFORS HONG, Margot, *Ölänningar över haven. Utvandring från Öland 1840-1930 - bakgrund, förlopp, effekter*. With a Summary in English. *Studia Historica Upsaliensia* 143, 1986. 276 s.
- JUNGAR, Sune, *Grannar i gluggen. Fyrkanter om Finland, Sovjetunionen och de tu*. Åbo 1986. 127 s.
- KARJALAINEN, Elli, *Muuttoliike ja sen vaikutukset Kuhmon alueelliseen väestönkehitykseen 1959-84*. Oulun yliopisto, Pohjois-Suomen tutkimuslaitos. Oulu 1986. 211 s.
- KIRRI, Valto E., *Amerikan vieras*. Helsinki 1945. 310 s.
- KOIVUKANGAS, Olavi & al., *Muuttoliikesymposium 1985*. Siirtolaisuusinstituutti, Siirtolaisuus-tutkimuksia A 14. Turku 1986. 320 s.
- KOIVUKANGAS, Olavi & MARTIN, John S., *The Scandinavians in Australia*. Australian Ethnic Heritage Series. AE Press, Melbourne 1986. 232 p.
- KORKIASAARI, Jouni, *Paluumuuttajat sosiaaliterveys- ja työvoimapalvelujen käyttäjinä*. Sosiaalihuollituksen julkaisuja 14/1986. Lääkintöhallituksen julkaisuja 88/1986. Helsinki 1986. 137 s.
- LADENHEIM, Melissa, *The Sauna in Central New York*. Dewitt Historical Society of Tompkins County. 1986, USA. 25 p.
- MARKUS, Andrew & RICKLEFS, M. C. (eds.), *Surrender Australia? Essays in the study and uses of history*. Geoffrey Blainey and Asian Immigration. Printed in Australia. 149 p.
- MÖLLER, Astrid, *I återvändandets sken. Intervjuer med hemkomna bolivianska flyktingar. Att ta emot flyktingar, häfte 1*. Statens invandrarverk. Norrköping 1986. 54 s.
- MÖRSÄRI, Hilja & PYNNÖNEN, Marja-Liisa (toim.), *Kotimaani oli Suomi*. Ruotsinsuomalaisen runoja. Kangasala 1986. 93 s.
- NATCHEV, Eija & SIREN, Ulla, *Språk och barnomsorg*. FOU, forsknings- och utvecklingsbyrån/Barn & Ungdom, 60. Stockholm 1986. 100 s.
- A National Language Policy*. Report by the Senate Standing Committee on Education and the Arts. Canberra 1985. 261 p.
- Det VII:e nordiska migrationsforskarseminariet.

Sigtuna 12-14 november 1986. -Invandrarforskning i Sverige. 96 s. -Invandrerforskning i Danmark. 68 s. -Migrationsforskning i Norge 1980-1986. -Migrationsforskning i Finland 1980-1986. Redigerad av Jouni Korkiasaari, Migrationsinstitutet. 130 s. -Seminarieuppsatser. 298 s. DEIFO, Stockholm 1986.

Review of Activities to 30 June 1986. Department of Immigration and Ethnic Affairs. Canberra 1986. 156 s.

RIZVI, Fazal, Multiculturalism as an Educational Policy. ESA-842 Policy development and analysis. 120 s.

ROBINSON, Gail L. Nemetz, Language and Multicultural Education. An Australian perspective. Redfern NSW Australia. 108 s.

Siirtolaisuusasiain neuvottelukunnan mietintö X. Paluumuuton esteet. Betänkande X avgivet av Delegationen för migrationsärenden. Hinder för återvandringen. Komiteamietintö - Kommittebetänkande 1986:43. Helsinki 1986. 75 s.

SKUTNABB-KANGAS, Tove, Minoritet, språk och rasism. Stockholm 1986. 214 s.

Solmu-gruppen, Stockholms socialförvaltning. Verksamhetsberättelse 1985. 27 s.

TESTER, Jim (ed.), Sports Pioneers. A History of the Finnish-Canadian Amateur Sports Federation 1906-1986. Sudbury, Ontario, Canada 1986. 295 s.

Themes and Theories in Migration Research. Proceedings from an International Seminar on Migration Research, February 1986. The Migration Initiative of The Danish Social Science Research Council, Sept. 1986. Copenhagen 1986. 194 p.

THOMAS, William I. & ZNANIECKI, Florian, The Polish Peasant in Europe and America. University of Illinois Press. 310 s.

Tukholmassa, Kööpenhaminassa ja Öslossa työskentelevien sosiaaliavustajien raportit 3/1986. Sosiaali- ja terveysministeriö. Helsinki 1986. 27 s.

Ulkomailla työskentelevien hyvinvointia selvittäneen työryhmän muistio. Sosiaali- ja terveysministeriö, työryhmämuistio 1985:36. Helsinki 1985. 59 s.

WILTON, Janis & BOSWORTH, Richard, Old Worlds and New Australia. The post-war migrant experience. Printed in Australia. 208 s.

WOJTOWITZ, Wit J. (red.), Pedagogiskt internationellt forum. Exemplet Polen. Universitetet i Linköping, Institutionen för pedagogik. LiU-PEK-R-109. Linköping 1986. 175 s.

Muut julkaisut

AIRAS, Pentti, Anarkismin ideologia ja terrori. Studia Historica Septentrionalia 12. Jyväskylä 1986. 222 s.

Alföldi Tanulmányok 1986. Békéscsaba 1986. 325 s.

Alkoholbruk och dess konsekvenser. Rapport från det nordiska samhällsvetenskapliga forskarmötet 1986. NAD-publikation nr 15. Helsinki 1987. 275 s.

Arbetsmarknad og arbeidsmarknedspolitik i Norden i 1985. Työmarkkinat ja työmarkkinapolitiikka pohjoismaissa vuonna 1985. Nordisk ministerråd, NAUT-rapport 1986:5. København 1986. 196 s.

EKHOLM, Berndt & TUOMINEN, Michaela, Svenskspråkiga ungdomar i Åbo. En enkätundersökning om de svenskspråkiga ungdomarnas fritidsaktiviteter, kultur och samhällsintressen. Institut för finlandssvensk samhällsforskning vid Åbo Akademi, Forskningsrapporter 5, 1986. Åbo Akademi kopieringscentral 1986. 123 s.

Ekonomiska bidrags- och ersättningsystem och nordiska ungdomars utbildnings- och arbetsmarknadsval. Taloudelliset avustus- ja korvausjärjestelmät ja nuorison koulutuksen ja työn valinta. Nordisk ministerråd, NAUT-rapport 1986:2. København 1986. 147 s.

Företagsböter. Yhteisösakko. Betänkande avgivet av Nordiska straffrättskommitten. Nordiska rådet. NU-serie 1986:2. 53 s.

HAAPOLA, Ilkka, Teollisuuden rakennemuutos ja työmarkkinoiden sopeutumisongelmat. Työvoimaministeriö, suunnitteluosasto. Työvoimapolittisia selvityksiä 68. Helsinki 1986. 78 s.

Helsingin kaupungin tilastokeskuksen tutkimuksia ja selvityksiä, TILK. 1986:4 HYYPIÄ, Markku, Pääkaupunkiseudun taloudellinen kehitys vuosina 1975-1983. 48 s. - 1986:5 SNECK, Timo & al., Korttelitutkimus ja skenaario omatoimisesta vanhushuollosta helsinkiläisissä asuinryhmissä. 41 s. - 1986:6 IMMONEN, Helena, Kotipalvelujen tarve Helsingissä. 79 s.

HÄKKINEN, Unto, Suomen terveydenhuoltomenot 1960-83 rahoituksen ja palvelujen tuottajan mukaan. English Summary. Kansaneläkelaitoksen julkaisu M:59. Helsinki 1986. 29 s.

JAAKKOLA, Risto, Veli Verkko, moraalistatistiko ja Suomen ensimmäinen kriminologi. English Summary. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos, 81. Helsinki 1986. 110 s.

Työllisyystutkimustoimikunnan mietintö. Sysselsättningsforskningskommissionens betänkande 1986:40. Työvoimaministeriö. Valtion painatuskeskus 1986. 176 s.

JÄRVELIN, Kalervo, User Charge Estimation in Numeric Online Databases. A methodology. Acta Universitatis Tamperensis, Ser A, Vol 212. University of Tampere. 1986. 40 p.

Järviliikennettä Pohjois-Savossa. Kuopion museo, kulttuurihistorian osaston julkaisuja 1. Kuopio 1978. 100 s.

KIURU, Pertti, Sijainnirajoitustoimenpiteiden käyttö eräissä Euroopan maissa. Työvoimaministe-

- riö, suunnitteluosasto. Työvoimapolitiittisia selvityksiä 69. Helsinki 1986. 32 s.
- KOSKIAHO, Briitta, Perusparannustutkimus. Asuntohallitus, tutkimus- ja suunnitteluosasto. Asuntotutkimuksia 1:1986. Helsinki 1986. 121 s.
- KOUTANIEMI, Leo (ed.), Northern Ostrobothnia - Kainuu. A geographical guide. Oulun yliopiston maantieteen laitoksen julkaisuja 99. Kuusamo 1986. Reprint from Nordia 20:2 s. 147-182.
- KUSH, Martin, "Language is the universal medium..." - Gadamer's philosophy of language. Oulun yliopiston historian laitoksen julkaisuja 1:1987. Oulu 1987. 87 s.
- Kvinnoforskning kring rusmedel 2. Rapport från ett nordiskt forskarseminarium i Leangkollen, Norge, 26-28.5.1986. NAD-publikationen nr 14. Helsinki 1986. 224 s.
- LAPPALAINEN, Pekka, J.V. Snellman, kansallinen herättäjä Kuopiossa. Kuopion museo, kulttuurihistorian osaston julkaisuja 3. Kiuruvesi 1982. 57 s.
- LINDSTEDT, Jukka, Rangaistuksen määrääminen sotilasrikoksista. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos 78. Helsinki 1986. 121 s.
- MIDEKLINT, Leif, A system of educational design for employersponsored education. Universitetet i Linköping, pedagogiska institutionen. LiU-PEK-R-108. Linköping 1986. 162 s.
- NEMLANDER-SJÖBERG, Camilla (toim.), Suomen asema Ruotsin valtakunnassa. Suomalais-ruotsalainen kulttuurirahasto. Helsinki 1985. 83 s.
- NOUSIAINEN, Kevät, Vakuutettua oikeusturvaa. Miten kotivakuutuksen oikeusturvaetua käytetään. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos, 79. Helsinki 1986. 132 s.
- PAANANEN, Vellamo, Sävel ja sommelo. Kuopion Isänmaallisen Seuran toimituksia 18. Kiuruvesi 1980. 192 s.
- Rikollisuustilanne. Rikollisuus ja seuraamusjärjestelmä tilastojen valossa. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos, 1985. 163 s.
- ROSTILA, Ilmari, Työttömyystutkimus ja työttömyys omakohtaisena haasteena. Työvoimaministeriö, suunnitteluosasto. Työvoimapolitiittisia tutkimuksia, 67. Helsinki 1986. 52 s.
- SAARIKORPI, Jorma, Liiketoimintastrategia ja sen kehitysprosessit. Tutkimus kansainvälistyneiden suomalaisyritysten strategioista. English Summary. Acta Universitatis Tamperensis Ser A Vol 214. Valkeakoski 1986. 194 s.
- STRÖMMAN; Solveig, Tvåspråkighet på arbetsplatsen. Bilingualism in three enterprises, A Summary. Institutet för finlandssvensk samhällsforskning, 4. Åbo Akademis kopieringscentral 1986. 165 s.
- Tavoitesuunnittelun yhteenveto ja arvio. Aluepolitiittisia tutkimuksia ja selvityksiä 7/1986. Sisäasiainministeriö, aluepoliittinen osasto. 93 s.
- VARJO, Uuno, Observations on the mapping of the village Nummi in the parish of Nousiainen in 1786. Oulun yliopiston maantieteen laitoksen julkaisuja 98. Vammala 1986. Eripainos Fennia 164:1 s. 71-93.
- Victor Barsokevitsch 1863-1933, valokuvaaja. Kuvia vuosisadanvaihteen Kuopiosta. Kuopion museo, kulttuurihistorian osaston julkaisuja 2. Kuopio 1981. 180 s.
- VIITANEN, Klaus, Kuluttajaneuvojat kuluttajariitojen sovittelijoina. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos, 80. Helsinki 1986. 80 s.
- WUORI, Olli, Kaupunkimalli kaupunkiseudun suunnittelun apuvälineenä. Acta Universitatis Tamperensis, Ser A Vol 211. English Summary. Tampereen yliopisto. Vammala 1986. 178 s.

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN JULKAISUT

Siirtolaisuustutkimuksia

- A 1 Koivukangas, Olavi: Suomalainen siirtolaisuus Australiaan toisen maailmansodan jälkeen. Kokkola 1975, 262 s.
- A 2 Virtaranta, Pertti: Amerikansuomen sanakirja. (in press)
- A 3 Kalhama, Maija-Liisa (toim.): Ulkосуomalaisuuskongressin 27. - 28.6.1975 esitelmät ja puheenvuorot. Jyväskylän Kesä - Jyväskylä Arts Festival 24.6. - 3.7. 1975. Turku 1975, 104 s.
- A 4 Koivukangas, Olavi, Narjus, Raimo ja Sivula, Sakari (toim.): Muuttoliikesymposium 1975. Esitelmät ja keskustelut. Ruissalon kongressihotelli, Turku 20. - 21.11.1975. Vaasa 1976, 186 s.
- A 5 Jäykkä, Eva ja Kalhama, Maija-Liisa (toim.): USA:n 200-vuotisjuhlaseminaari 1976, esitelmät ja tuntisuunnitelmat. Ruissalon kongressihotelli, Turku 2. - 3.6.1976. Vaasa 1977, 142 s.
- A 6 Sundsten, Taru: Amerikansuomalainen työväenteatteri ja näytelmäkirjallisuus vuosina 1900-39. (English Summary: Finnish-American Workers' Theater and Dramaliterature 1900-39). Vaasa 1977, 103 s.
- A 7 Munter, Arja (toim.): Ruotsiin muuton ongelmat. Ruotsin siirtolaisuuden seminaari 4. - 5.5.1978. Esitelmät ja keskustelut. Vaasa 1979, 247 s.
- A 8 Koivukangas, Olavi, Lindström, Kai, Narjus, Raimo (toim.): Muuttoliikesymposium 1980. Hotelli Rantasipi, Turku 19. - 20.11.1980. Esitelmät ja keskustelut. Turku 1982, 402 s.
- A 9 Korkiasaari, Jouni: Ruotsista Suomeen vuosina 1980-81 palanneet. Turku 1983, 289 s.
- A 10 Juntunen, Alpo: Suomalaisten karkottaminen Siperiaan autonomian aikana ja karkotetut Siperiassa. Helsinki 1983, 210 s.
- A 11 Söderling, Ismo: Maassamuutto ja muuttovirrat - vuosina 1977-78 kunnasta toiseen muuttaneiden elinolosuhdetutkimus. Turku 1983, 430 s.
- A 12 Jaakkola, Magdalena, Ruotsinsuomalaisten etninen järjestäytyminen. Turku 1983, 130 s.
- A 13 Korkiasaari, Jouni: Paluuoppilaiden sopeutuminen. Turku 1986. 260 s.
- A 14 Olavi Koivukangas, Raimo Narjus ja Ismo Söderling (toim.), Muuttoliikesymposium 1985. Esitelmät, työryhmälustukset ja -raportit. Turku 1986, 320 s.

Migrationstudier

- B 1 Widén, Bill: Korpobor i Amerika. Åbo 1975, 197 s.
- B 2 Wester, Holger: Innovationer i befolkningsrörligheten. En studie av spridningsförlopp i befolkningsrörligheten utgående från Petalax socken i Österbotten. Stockholm 1977, 221 s.

Migration Studies

- C 1 Kero, Reino: Migration from Finland to North America in the Years between the United States Civil War and the First World War. Vammala 1974, 260 pages.
- C 2 Koivukangas, Olavi: Scandinavian Immigration and Settlement in Australia before World War II: Kokkola 1974, 333 pages.
- C 3 Karni, Michael G., Kaups, Matti E. and Ollila, Douglas J. (eds.): The Finnish Experience in the Western Great Lakes Region: New Perspectives. Vammala 1975, 232 pages.

- C 4 Kostiainen, Auvo: The Forging of Finnish-American Communism, 1917-1924. A Study in Ethnic Radicalism. Turku 1978, 225 pages.
- C 5 Virtanen, Keijo: Settlement or Return: Finnish Emigrants (1860-1930) in the International Overseas Return Migration Movement. Forssa 1979, 275 pages.
- C 6 Pilli, Arja: The Finnish-language Press in Canada, 1901-1939. A Study in the History of Ethnic Journalism. Turku 1982, 328 pages.
- C 7 Koivukangas, Olavi (ed.), Scandinavian Emigration to Australia and New Zealand Project. Proceedings of a Symposium Feb. 17-19, 1982, Turku, Finland. Turku 1983, 138 pages.
- C 8 Koivukangas, Olavi, SEA, GOLD AND SUGARCANE Attraction Versus Distance; Finns in Australia 1851-1947. Turku 1986, 402 s.
- C 9 Karni, Michael G., Koivukangas, Olavi, Laine, Edward W., Proceedings of FINN FORUM'84 5. - 8.9.1984. Turku 1986. (in press)

Erikoisjulkaisut

- Niitemaa, Vilho, Saukkonen, Jussi, Aaltio, Tauri ja Koivukangas, Olavi (eds.): Old Friends - Strong Ties, the Finnish Contribution to the Growth of the USA. USA:n 200-vuotisjuhlajulkaisu. Vaasa 1976, 349 pages.
- Koivukangas, Olavi ja Toivonen, Simo: Suomen siirtolaisuuden ja maassamuuton bibliografia. A Bibliography on Finnish Emigration and Internal Migration. Turku 1978, 226 s.
- Koivukangas, Olavi (red./toim.): Utvandringen från Finland till Sverige genom tiderna: Siirtolaisuus Suomesta Ruotsiin kautta aikojen. 2. painos, Turku 1981, 100 s.
- Kalhama, Maija-Liisa (toim./red.): Suomalaiset Jäämeren rannoilla - Finnene ved Nordishavets strender. Kveeniseminaari 9. - 10.6.1980 Rovaniemellä. Kveeniseminat i Rovaniemi 9. - 10.6.1980. Turku 1982, 235 s.

Monistesarja

- Tutkimuksia - Forskningsrapporter - Research Reports. No 1 - 1983:**
Arja Munter, Muuttoliike ja viihtyvyys Läntisellä Uudellamaalla. Turku 1983, 65 s.
- Tutkimuksia - Forskningsrapporter - Research Reports. No 2 - 1984:**
Siirtolaisuuden ja maassamuuton tutkimus. Suomen muuttoliikkeiden pääpiirteet sekä selvitys tutkimustilanteesta ja -tarpeesta. Turku 1984, 101 s.
- Tutkimuksia - Forskningsrapporter - Research Reports. No 3 - 1985:**
Muuttoliikkeitä koskeva tutkimuspoliittinen ohjelma. Turku 1985, 23 s.
- Tutkimuksia - Forskningsrapporter - Research Reports. No 4 - 1985:**
Matti Simpanen: Turun lähtömuuttotutkimus. Turusta vuonna 1984 muualle Suomeen muuttaneet. Turku 1985, 108 s.

Aikakauslehti

Siirtolaisuus - Migration. Ilmestyy neljä kertaa vuodessa.

Julkaisuja voi tilata osoitteella

Siirtolaisuusinstituutti
Piispankatu 3
20500 Turku

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN VALTUUSKUNTA
THE COUNCIL OF THE INSTITUTE OF MIGRATION
1987

Kunniapuheenjohtaja prof. Jorma Pohjanpalo
 Puheenjohtaja prof. Vilho Niitemaa

Ministeriöt

Opetusministeriö
 Työvoimaministeriö
 Ulkoasiainministeriö

Varsinainen jäsen

Hall.siht. Fredrik Forsberg
 Kansliapääll. Taisto Heikkilä
 Toim.pääll. Tom Söderman

Varajäsen

Kultt.siht. Raija Kallinen
 Os.pääll. Holger Quick
 Lehd.siht. Pirkkoliisa O'Rourke

Julkiset yhteisöt

Turun kaupunki

Ap.kaup.joht. Pentti Lahti

FL Christer Hummelstedt

Korkeakoulut

Helsingin yliopisto
 Joensuun yliopisto
 Jyväskylän yliopisto
 Kuopion yliopisto
 Oulun yliopisto
 Tampereen yliopisto
 Turun kauppakorkeakoulu
 Turun yliopisto

Prof. Lars Huldén
 Prof. Veijo Saloheimo
 Ap.prof. Erkki Lehtinen
 Prof. Paavo Piepponen

Ap.prof. Olli Kultalahti
 Prof. Jaakko Saviranta
 Prof. Terho Pulkkinen
 Kansleri Olavi Granö
 Vs.prof. Kauko Mikkonen
 Prof. Bill Widén

Prof. Yrjö Blomstedt
 FT Pekka Hirvonen
 Dos. Toivo Nygård
 Prof. Sirkka Sinkkonen
 Prof. Kyösti Julku
 Vs.yliopett. Pekka Rissanen
 Hall.joht. Arno Leino
 Dos. Jorma Kytömäki

Vaasan korkeakoulu
 Åbo Akademi

Ap.prof. Tarmo Koskinen
 Prof. Sune Jungar

Vapaat yhteisöt ja järjestöt

Kirkon ulkomaanasiain toimikunta
 Mannerheimin Lastensuojeluliitto
 Pohjola-Norden Yhdistys ry.
 Samfundet folkhälsan i
 Svenska Finland rf.
 Seutusunnittelun Keskusliitto
 Suomalaisuuden Liitto
 Suomen Nuorison Liitto
 Suomen Väestötieteen Yhd. ry.
 Suomi-Amerikka Yhd. Liitto
 Suomi-Seura ry.
 Svenska Finlands Folktings-
 fullmäktige
 Turun yliopistosäätiö
 Unioni Naisasialiitto Suomessa
 Varsinais-Suomen Maakuntaliitto
 Väestöliitto

Tutk.lait.joht. Harri Heino
 Kanslianeuvos Pekka Heimo
 OTL Jaakko Koskimies

Prof. Ole Wasz-Höckert
 Rakennusneuvos Raimo Narjus
 YM Jukka-Pekka Lappalainen
 Liikkeenjoht. Esko V. Koskelin
 FL Altti Majava
 Puh.joht. Lauri Pöyhönen
 Prof. Kalevi Rikkinen

Ap.prof. Tom Sandlund
 Toim.joht. Rauno Mannila
 Yritt. Merja Dyrendahl-Nyblin
 Ap.toim.joht. Kauno Lehto
 Toim.joht. Jouko Hulkko

Pääsiht. Jaakko Launikari
 Järj.joht. Alpo Kyllönen
 Ap.joht. Markku Kosola

Joht. Per-Erik Isaksson
 Tutk.pääll. Timo Sinisalo
 Ed. Ossi Halonen
 Koulunjoht. Antti Lehtinen
 VTT Mikko A. Salo
 Toim.joht. Hannu Kärävä
 Toim.joht. Osmo Kalliala

Hall.joht. Roger Broo
 Teoll.neuvos Reino Vuorinen
 Psyk. Seija Karppinen
 Toim.joht. Perttu Koillinen
 Tri Jarl Lindgren

Ruotsissa olevat

Immigrant-Institutet (Borås)
 Ruotsin Suomalaisseurojen
 Keskusliitto

Joht. Miguel Benito
 FM Markku Peura

Annikki Nikula-Benito
 Matti J. Korhonen

